

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostopna petina vrsta mali
oglas po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2-50, poslana itd.
po Din. 4-.Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39.611, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Nov načrt vlade.

Belgrad, 15. decembra.

Zvedelo se je, da je vlada na petkovi teji sklenila zapreti Radića, če se vrne domov. Sklep se glasi v tem smislu, da bi bil Radić citiran pred sodišče radi pregreškov, ki jih je storil v Zagrebu in radi činov, ki jih je baje zagrešil proti državi sedaj v Londonu. Radi londonskih pregreškov bi Radić bil sojen v Belgradu, vsled česar bi se tudi izvršila delegacija v Belgrad radi zagreških. Sojen biti v Belgradu — to pa veliko pomeni za Radića. Zato se opravičeno sumi, da je vlada storila ta sklep zato, da bi Radića preplašila in ga zadržala v tujini. Da Radić ostane zunaj in se ne vrne na Hrvatsko, to je v njenem interesu najnovije vladne politike.

Vlada hoče za vsako ceno razbiti enotno fronto slovenskega in hrvatskega naroda. To so opozicijski govorniki o priliki debate o dvanajstih danes tudi že poudarjali. Za Hrvatsko obstaja načrt, razbiti Radićeve mase s pomočjo dela hrvatske inteligence. Motor cele te akcije na Hrvatskem je znani dr. Drinković. Te dni se ta poslanec, ki je sicer le redko v Belgradu, mudi tu z dr. Dežmanom. O priliki njenega bivanja se je doglalo, da imata tu neko posebno nalogo. V hrvatski žurnalistiki se pripravljajo značilne spremembe. Hrvatsko časopisje je doslej bilo v rokah treh konzorcijskih. En konzorcij, ki sta ga vodila Arko in Praprotnik ter je bil financiran od Slavenške banke, je gospodaril nad Novostmi in Zagreber Tagblattom. Drugi konzorcij je bil Eskontne banke. Imel je liste: Jutarnji list, Obzor, Morgen in Večer. Nasilica sta bila dr. Dežman in Evgen Demetrovič. Tretji konzorcij je bil za vzdrževanje demokratske »Riječice«. To je konzorcij za plačevanje dolgov.

Sedaj tečeta paralelno dve akciji: gospodarska in politična. Ker je vzdrževanje listov silno drago, hočejo združiti vse te konzorcije tako, da bodo uredništva vseh teh listov radi manjših stroškov imela skupen telefon, skupno poročanje itd. Politična akcija pa gre za tem, da se tem potom vse hrvatsko časopisje spravi pod gotov vpliv, ki naj bi potem stalno v gotovi smeri obdeloval Hrvate. Vloge bi bile razdeljene.

Listi drugega konzorcija bi delali sicer še hrvatsko, a kompromisno politiko, naperjeno predvsem proti Radiću. S tem bi se hrvatska inteligenca, organizirana v »Hrvatski Zajednici«, ločila od Radića in šla proti njemu. Zanimivo je, da se pri tem aranžmanu imenuje tudi ime največjega Radićevega prijatelja in njegovega finančnika veleindustrijalca Perpića.

Listi, ki pripadajo prvemu konzorciju (Praprotnik), bi prikrito pisali v prilog radikalno, dočim bi »Riječica« še nadalje vsaj začasno vodila demokratsko politiko. V danem položaju pa bi ta skupina morebiti odkrito s Pribičevićem vred odšla v radikale. S Pribičevićem bi šel tudi dr. Žerjav in z »Riječico« Ljubljansko »Jutro«. Kajti to je gotovo, da se razkol med demokrati vedno bolj pogloblja. To se je pokazalo posebno tedaj, ko je šlo za kongres demokratske omladine, ki se ima vršiti te dni v Belgradu. Dr. Krizman je kot član glavnega odbora mladinskih organizacij po nalogu Pribičevića na seji predlagal, da se kongres odloži. Pribičevićeva struja je namreč v manjšini. Toda dr. Krizmanov predlog ni obveljal, vsled česar je dr. Krizman odločil svoj mandat v tem odboru. Na drugi strani pa Davidovičeva struja dela vedno bolj odkrito za revizijo ustave ter je sprejela Marinkovičev ustavni načrt, ki je že mnogo bližji našemu načrtu ko centralizmu. Vsled vseh teh dogodkov se pričakuje, da mora priti čas, ko bo Pribičević in za njim Žerjav prišel k Pašiću.

Svojo posebno vlogo pa igra Praprotnik. On je spretno znal pridobiti radikale za svoja podjetja. Predsednik radikalnega kluba dr. Gjuričić je v upravnem svetu Slavenške banke. Spretno je aranžiral za se Pašićevega sina Radeta, s katerim skupaj delata. Ker je pa medtem Praprotnik fiktivni gospodar »Jutra« in »Slov. narod«, je jasno, kaj mora v danem slučaju storiti dr. Žerjav.

In dostavimo še, da sta v prej imenovanem konzorciju hrvatskih listov zastopana tudi radikala dr. Laza Marković in Rade Pašić s tretjino delnic!

Tak je tedaj najnovejši načrt radikalov. Hrvatska javnost bo gotovo zahtevala razjasnitve, kaj je s to stvarjo. Mi pa vemo, kako se vse sile zbirajo, da zaduše s svojimi ogromnimi finančnimi sredstvi gi-

banje ljudstva, ki se hoče znebiti ravno te hegemonije. Ta hegemonija ni hegemonija srbskega naroda, ampak hegemonija srbskih kapitalistov, da s pomočjo slovenskih in hrvatskih ohranijo centralizem in pa nje same.

Iz tega je tudi jasno, kdo ima interes, da se centralizem pri nas vzdrži. Fr. — r.

Revolta v radikalnem klubu.

REKONSTRUKCIJA VLADE ODGOĐENA.

Belgrad, 17. dec. (Izv.) V zvezi s celokupnim položajem je radikalni klub na večerajšnji seji razpravljal o rekonstrukciji vlade in o demisijski ministru dr. Jankoviću. Razen poslanca Pojevića ni nihče drug govoril v prilog dr. Jankoviću, pač pa je mnogo poslancev ostro napadlo njegov zakonski predlog o brodarskem sindikatu. Tudi drugi ministri so bili predmet hude kritike in ko je Pašić videl to za vlado neprijazno razpoloženje, je v daljšem govoru pojasnil nevzdržnost sedanjega položaja, ki ga nespornost v klubu še bolj otežuje. Zato je prosil, da se vprašanje rekonstrukcije vlade odloži, dokler se ne razčistijo nekateri novi momenti, ki so se pojavili v cilju ustvarjanja novega političnega položaja. Prosil je klub, da osvoji to njegovo stališče in da odloži razpravo o rekonstrukciji, dokler on (Pašić) ne uvidi potrebe za to. Pašićev govor je bil hladno sprejet in ni bilo tistega navdušenja kakor si-

cer, kadar je govoril Pašić. Tudi ni bil njegov predlog takoj sprejet, temveč so se še nadalje oglašali govorniki proti Jankoviću in zahtevali, da se zadeva pospeši. Končno je radikalni klub sklenil, 1. da se rekonstrukcija vlade odloži začasno, 2. da mora odbor petorice za proučevanje zakona o brodarskem sindikatu pospešiti svoje delovanje in 3. da mora ožji odbor za proučevanje afer dr. Laze Markovića po obtožbah poslanca Rankovića čimprej predložiti klubu rezultate svoje preiskave.

Ti sklepi so zelo zanimivi, ker dokazujejo, da je Pašić v principu s svojim predlogom propadel kljub prvemu sklepu, kajti ostala dva sklepa sta odločno naperjena proti Pašićevima zaupnikoma dr. Jankoviću in dr. Markoviću. Namesto navdušenega odobravanja je Pašić dobil ponoven dokaz, da bo moral svoje dosedanje metode temeljito popraviti ali pa popustiti svoje mesto drugi osebi.

Seja finančnega odbora.

Belgrad, 17. dec. (Izv.) Danes popoldne je imel finančni odbor sejo, na kateri je razpravljalo o proračunu ministrstva za trgovino. V imenu Jugoslovanskega kluba so govorili poslanci Pušenjak, Vesjenjak in dr. Kulovec. Poslanec Pušenjak je kritiziral politiko ministra za trgovino in industrijo, i je izzvala ogorčenje Slovencev in Hrvatov in nezadovoljstvo vseh gospodarskih krogov. Biča odgovor ministra na vprašanje dr. Hohnjeca glede zapostavljanja prečanskih strokovnjakov pri sklepanju trgovskih pogodb. Zahteva, da se člen 123 finančnega zakona ukine. Dalje zahteva, da se čimprej predloži obrtni in trgovski zakon in pa računski zaključki državne hipotekarne banke in drugih drž. ustanov.

Poslanec dr. Kulovec govori o trgovskih pogodbah in kritizira ministrov politiko. Nadalje govori o naši trgovski bilanci in konstatira, da je ministrstvo v prvi vrsti krivo, da dosedaj naša trgovska bilanca ni bila taka, kakor bi lahko bila. Navaja zglede, kakšne težave so delali ministri pri izvozu lesa in mleka. Nato govori obširno o trgovskem in obrtnem šolstvu in zahteva zadostnih kreditov. Zahteva kreditov za trgovsko akademijo in tehnično srednjo šolo v Ljubljani in za obrtne in trgovske nadaljevalne šole. Govori o obrtnih kreditih in zahteva, da obrtniki dobe cenene kredit na razpolago. V tem oziru država ni ničesar storila. Nadalje zahteva tudi za obrtno zadružništvo kreditov in podpore. Minister je odgovarjal glede obrtnega in trgovskega šolstva v Sloveniji in trdil, da dobi Slovenija mnogo več kot drugi kraji (!) Vsa opozicija je burno protestirala in ugotovila, da to ni res.

Posl. Pušenjak zahteva program in referat o uspehih tega ministrstva. Obširnejše govori o vinski trgovini in zahteva pojasnila, koliko je ministrstvo štilo interese te naše velevažne gospodarske panoge. Poslanec pogrša resne in natančne statistike, ki bi služila našemu uvozu in izvozu. Naša trgovska informativna služba je pod vsako kritiko. Vpraša, kdaj bodo izplačani trgovski šoli v Mariboru honorarji. Zahteva posebej program o trgovskem in obrtnem šolstvu. Dosedaj je menda program to, da se ovira in ruši, kar že obstoji. — Po daljšem odgovoru ministra je bil proračun sprejet, kakor ga je predložila sekcija.

Nato se je začela razprava o proračunu ministrstva za vere. Najprej je govoril zemljoradnik Miletić, ki je ubiral kulturno-bojne strune, pa tudi pokazal veliko nepoznanje predmeta. Napoti so mu cerkve in kapele v Sloveniji, češ, da absorbirajo te

zgradbe četrtino delovne moči ljudstva. Trdi dalje, da je v Sloveniji vsak osmi človek duhovnik. Predlaga, da se reducirajo v Sloveniji župnije in da postanejo duhovniki uradniki države. Demokrat Vukosavljević je govoril načelno o verstvi in to na način, da bi ta načela mogli v splošnem sprejeti. Njegov govor je dokaz, da srbski demokrati ne morejo odobravati kulturnobojnih načel in metod slovenskih demokratov okoli »Jutra« in »Naroda«.

Sklep neodvisne radikalne stranke.

Belgrad, 17. decembra. (Izv.) Pristaši Protičeve neodvisne radikalne stranke so imeli večeraj sestanek na katerem so sklenili, da se v kratkem vrši kongres stranke in da zopet pričnejo izdajati list »Radikal« z ozirom na razdrapanje razmere v radikalnem klubu.

Pomožna akcija za po povodnji prizadete kraje.

Belgrad, 17. dec. (Izv.) Včeraj se je v dvorani narodne skupščine vršil sestanek zastopnikov parlamentarnih klubov in raznih humanitarnih in drugih organizacij glede akcije za pomoč po povodnji prizadetim krajem. Na sestanku je v dolgem in ganljivem govoru poslanec Sušnik opisal veliko nesrečo, ki je zadela velik del slovenskega ljudstva. Dokazal je, kako velika je škoda in kako nujno je potrebna izdatna pomoč. Po govorih raznih govornikov in notranje ministra Vujičića so sklenili, da bo akcijo vodil »Rdeči križ«, ki mu bo pomagal poseben odbor, v katerem so posl. Sušnik, posl. Štambuk in bivši predsednik parlamenta dr. Ribar. Pred koncem sestanka se je poslanec Sušnik zahvalil vsem navzočim in posebno predsedniku Ljubi Jovanoviću.

Vladna akcija proti vrnitvi Radića.

Belgrad, 17. decembra. (Izv.) Odločen odgovor dr. Nišića glede Radićevega bivanja v Londonu je precej iznenadil in ni bil ravno simpatično sprejet izvzemši pri demokratih Pribičevićeva kova. Ker pa je jasno, da dr. Nišić brez sporazuma z vlado ne bi mogel zavzeti takega stališča, smo se o tej stvari informirali v vladnih krogih in zvedeli, da je vlada dobila pozitivna poročila, da je vodstvo HRSS sklenilo, da se mora Radić takoj vrniti v Zagreb, češ da je njegova prisotnost v domovini

nujno potrebna z ozirom na pojačano akcijsko režimu prijaznih in od režima kupljenih ljudi na Hrvatskem. Ker je vlada dalje dobila poročila iz Londona, da se namerava Radić temu pozivu odzvati in da je že storil korake v svrhu skorajšnje vrnitve, je vlada smatrala za potrebno, da za ta slučaj precizira svoje stališče in je na podlagi poročil londonskega poslanstva storila sledeče sklepe: 1. Radić se takoj postavi pred sodišče. 2. Za »protidržavno« propagando se sodi v Belgradu. 3. Z ozirom na enotnost sodnega postopanja se sodi Radić istočasno v Belgradu tudi za vse druge delikte per delegationem. Glasom izjave uglednega člana vlade je ministrski svet naročil pravosodnemu ministru, da zahteva vse tozadevne akte od zagrebskega sodišča. — Tako informacije iz vladnih krogov. Dasi ravno je težko verjeti, da bi se vlada upala proti voditelju hrvatskega naroda nastopiti na tak način, je vendar verjetno, da bi vlada za slučaj Radićeve vrnitve brez dvoma proti njemu nastopila, da omogoči izvršitev novih političnih kombinacij na Hrvatskem, ki jih Belgrad z vso silo podpira.

Uradniške doklade.

Belgrad, 17. decembra. (Izv.) Zadnjih čas prinašajo listi vsakovrstne vesti o rešitvi vprašanja uradniških doklad. Po naših informacijah je preuranjeno govoriti o kakršnikoli definitivni rešitvi. Nasprotno se v vladnih krogih opaža tendenca, da se to vprašanje čimbolj zavleče. Kar se tiče vesti, da bodo uradniki dobili nekaj predumov, so te vesti samo v toliko točne, da namerava vlada dati uradnikom manjše vsote kot predumov za januar, februar in marec, kar je tembolj značilno, ker bi morali uradniki dobiti povišane doklade že od oktobra ne pa šele od januarja. Kar se tiče vprašanja razvrstitve uradništva na kategorije, so vesti istih listov o sklepih neklih interministerialnih komisij popolnoma brez podlage. To vprašanje se nahaja pred narodno skupščino, kjer je izvoljena posebna sekcija za proučevanje naredbe o razvrstitvi državnih nameščencev na kategorije in skupine. Značilno pa je za vladne namere, da vladna večina sploh ne sklicuje sej te sekcije in da doslej še ni bilo nobene seje. Vprašanje doklad pa se brez predhodne rešitve razvrstitve na kategorije ne more definitivno urediti.

Resolucije uradniškega kongresa.

Resolucije uradniškega kongresa. Belgrad, 17. decembra. (Izv.) Danes popoldne je bil končan kongres državnih uradnikov, ki se je vršil v Novem Sadu. Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Da se že v decembru pred Božičem izplača vsem javnim nameščencem in vpo-kojencem predumov v višini enomesečne plače, a od januarja se izplačuje redni mesečni predumov;

2. Da doklade aktivnih državnih uradnikov ostanejo iste;

3. Da se pri definitivni redakciji uredbe o razvrstitvi upoštevajo zahteve uradništva. Protestira se proti nekaterim reakcijskim točkam uradniškega zakona ter se zahteva, da stanovanjski zakon ostane v veljavi še eno leto samo za uradnike.

KONGRES DEMOKRATSKE MLADINE.

Belgrad, 17. dec. (Izv.) Včeraj in danes se je vršil v Belgradu kongres demokratske mladine. Obisk je bil zelo slab. — Kongres je ostal v javnosti čisto neopažen. Sklenjene so bile resolucije proti režimu.

ZMAGA VENIZELISTOV V GRČIJI?

Atene, 17. dec. (Izv.) Volitve so potekle popolnoma mirno. Od vseh strani javljajo zmago venizelistov. Končni rezultati bodo znani šele jutri zjutraj.

AMERIKA ZA OMILJENJE POGOJEV ODPLAČEVANJA DOLGA FRANCIJE.

Pariz, 17. dec. (Izv.) Iz Newyorka poročajo, da se ameriška vlada ne bi protivila dovoliti Franciji milejših pogojev za odplačilo vojnega posojila kakor jih je ameriška vlada dovolila Angliji. Amerika je pripravljena Franciji iti v tem oziru kolikor mogoče na roko.

Komunistična zarota v Genovi.

Rim, 17. decembra. (Izv.) V Genovi so prišli na sled komunistični zaroti. Vsled tega so izvršili pri trgovskem zastopstvu sovjetske Rusije v Genovi kljub protestom in kljub pozivu na eksteritorialnost hišno preiskavo in zaplenili veliko število raznih pisem.

CLEMENCEAU PONESREČIL.

Pariz, 17. decembra. (Izv.) Clemenceau se je danes v St. Germainu pri avtomobilski vožnji ponesrečil. Njegov šofer se je hotel izogniti nekemu drugemu avtomobilu, pri tem pa je s svojim vozom zadela ob neko drevo s tako močjo, da so se razbile šipe in so stekleni drobci Clemenceaua ranili po obrazu in na rokah. Prepeljali so ga najprej v bolnico v St. Germain, potem pa na njegovo stanovanje v Parizu. Nevarnosti za njegovo življenje ni.

SODELOVANJE MED LIBERALCI IN LABOURISTI?

Pariz, 17. decembra. (Izv.) Z ozirom na nameravano podporo liberalne stranke labouristom javlja »Temp« da bi liberalna stranka podpirala delavsko vladavo samo v njeni borbi proti brezposelnosti, v odpravi stanovanjske krize in v vnanji politiki v toliko, kolikor bi se tikala vzpostav normalnih gospodarskih odnošajev v Evropi.

DEMISIJA PREDSEDNIKA SAKSONSKE VLADE.

Berlin, 17. decembra. (Izv.) Predsednik saksonske vlade Feilisch, vodja umerjenih socialistov, je demisijonal, ker ni hotel pristati na neke koncesije na korist komunistom glede koalicijske svobode.

»PROBUJAJOČI SE MAŽARI«

Budimpešta, 17. dec. (Izv.) Za predsednika organizacije »probujačih se Mažarov« je bil izvoljen bivši poslanec Tibor Eckardt. V svojem nagovoru je naglašal potrebo združitve vseh nacionalističnih organizacij vseh dežel proti rdeči in zlati internacionali.

MAŽARSKO POSOJILO.

Budimpešta, 17. dec. (Izv.) Pogajanja zaradi posojila Mažarski v Parizu povoljno napredujejo in je upati, da bodo januarja meseca končana.

ŠKODA PO POTRESU NA JAPONSKEM.

Tokio, 17. dec. (Izv.) Uradno poročajo, da je potres na Japonskem povzročil 10 milijard jenov (jen je pol dolarja) škode.

ČLOVEŠKE ŽRTVE POTRESA V KOLUMBIJI.

London, 17. dec. (Izv.) Angleški listi poročajo, da je pri potresu v Kolumbiji izgubilo življenje okoli 200 oseb.

POŽAR NAJVEČJE SLADKORNE TOVARNE NA SVETU.

Magdeburg, 17. dec. (Izv.) Danes je izbruhnil iz neznanega vzroka ob pol 3. zjutraj požar v sladkorni tovarni v Tangermünde, ki je največja na svetu. Tovarna je uničena.

Iz zunanje politike.

* Veliko zaupnico je dobil Mac Donald 13. t. m. na seji izvrševalnega odbora L. P., kar kaže, da je ogromna večina stranke za njegov politični program. Njegovo naziranje o predstoječem notranjem problemu Anglije izraža »Daily Herald« sledeče: »Delavska stranka naj izjavi: Mi hočemo prevzeti vladu, Mi smo edina stranka, ki ima jasen zunanje-političen pro-

gram. Mi se hočemo lotiti vodivnih poslov in izzvati druge stranke. Ako odklonijo naš program, ga ne bomo mogli izvršiti. Ko bo treba zopet na narod apelirati, bomo lahko povedali, kaj smo hoteli za blagor ljudstva storiti. Koalicije pa L. P. ne sklene z nikomer.

* Razjasnitev položaja v Angliji. Konservativci so se odločili, da prepustijo vladu delavski stranki. 8. januarja otvori Baldwin parlament. Delavska stranka bo v smislu sklepa svojega izvrševalnega odbora Baldwinu interpellirala: 1. glede nameravane prodaje akcijske Anglo-Persian Oil Comp. in 2. kaj je ukrenil z ozirom na brezposelnost. Ker Baldwinov odgovor parlamenta ne bo zadovoljil, bo vlada odstopila, na kar bo kralj sestavo nove vlade poveril Mac Donaldu. En del konservativcev je bil za koalicijo z liberalci. Toda velika večina je proti temu, ker bi ta koalicija dolgo ne trajala in bi izzvala silen odpor mac, ki bi jo razumela kot reakcijo. — Liberalci so tudi po veliki večini zoper zvezo s konservativci in bodo podpirali labouriste, ker jim nudi v parlamentu najugodnejšo pozicijo in jih masam priporoča kot prijatelje socialnih reform. Seveda bodo morali labouristi pustiti zaenkrat pasti oddajo premoženja in nacionalizacijo industrije ter se omejiti na druge manj radikalne socialne reforme. Macdonald je baje na to pripravljen, dasi bo imel s tem proti sebi opozicijo v lastnih vrstah. Skoro gotovo pa je, da bodo morale angleške stranke najbrže še letos iti v nove volitve.

* Izboljšanje razmerja med Nemčijo in Francijo je nastopilo takoj, ko je nastopil vlado drž. kanceler Marx. Kanceler je Franciji sporočil, da želi začeti z njo resna pogajanja in imenovati za Pariz poslanika. Francoska vlada pogajanj ne odklanja in je očitno veliko mehkejša kakor prej. Pogajanja bi se tikala upostavitve gospodarskega stanja v Porenju in Poruhrju, kjer pa francosko-belgijska okupacija v eni ali drugi obliki ostane, dokler se reparacijsko vprašanje ne reši v celoti. Francija tudi ne bo podpirala separatističnega gibanja v Porenju, je pa zato, da dežela dobi svoj avtonomni statut in hoče imeti svojo mejo zavarovano proti morebitnemu napadu. — Francoski pogoji niso nesprijemljivi, seveda so v marsikaterem oziru težki. Zlasti se Nemčija upira obnovitvi delovanja mednarodne kontrolne komisije nad Nemčijo. Nekateri mislijo, da hoče Francija skleniti z Nemčijo ugovoren aranžma, da postavi eventualno vlado Macdonald—Lloyd George pred gotova dejstva. Drugi pa menijo, da vodi Poincaréja ravno ozir na izpremenjeni kurs v Angliji do večje dobrohotnosti napram Nemčiji.

Politične vesti.

+ Za dobro časopisje. V »Jutru« agitira za »napredno« časopisje tajništvo JDS., posebno za »Domovino«, češ, kako je »prijazna in dobro urejevanca«. Obenem zabavlja zoper časopisje SLS., ki da je »banditsko in zločinsko«, »delo za posu-rovljenje ljudstva« in »ščuva proti narodu in državi«. Slovensko ljudstvo pa ve, da nihče tako ne sramoti Slovenije, da nihče tako ne zaničuje njegovih verskih in kulturnih svetinj, da nihče tako ne prodaja naše politične in gospodarske samostojnosti Belgradu, da nihče ne obrekuje in blati slovenskih poslancev, da nihče tako ne širi bankokratske korupcije kakor takozvano napredno časopisje, počenši od »Jutra« in »Naroda« pa do prostaške »Domovine«. Zato noben zaveden Slovenec, ki ljubi svojo vero, jezik in kulturo, ne bo naročal laži-naprednih časopisov, ampak

le ono časopisje, ki brani pravice Slovencev, stremi za politično svobodo in gospodarsko neodvisnost Slovenije ter za pravi napredek slovenstva, to je časopisje SLS., v prvi vrsti »Slovenec«, »Domoljub«, »Pravica«, »Straž« in »Slovenski Gospodar«. Vsi somišljeniki ljudske stranke, vse politične in katoliške izobraževalne organizacije, ob novem letu na delo za krščansko slovensko časopisje!

+ Demokratska polomija v Dragatušu.

Demokratom se skomina po vladnih loncih. Te bi jim mogla približati samo koncentracija naprednih sil. Zato sedaj vse sile napenjajo, da bi zbrali svoje razpršene drobce in pokazali, da jih je še nekaj. Pa nimajo sreče. Ljudstvo jih je obsodilo in nima nobenega povoda, da bi to obsodbo revidiralo. V nedeljo so poskušali v Belokrajini. Doživeli pa so popoln polom že na prvem shodu v Dragatušu, kamor je prišel g. dr. Rapé. Ko se vsuje iz cerkve kakih 1000 ljudi in občinski klicar še ni končal naznanila o njegovem prihodu, je že g. doktor »prevzel« predsedstvo shoda in si podelil besedo. Komaj pa je odprl usta in izrekel svoj anathema nad SLS in dr. Korošcem, je zaorilo po vsem trgu: »Živio dr. Korošec! Živela SLS! Centralistov ne maramo!« G. doktor je napel vse svoje registre, da bi zadonela centralistična himna, pa njegove orglice so utočile v mogočnih ljudskih akordih! »Oropani smo, lačni, strgani! Naši fantje umirajo in jih bodo požrle macedonske stenice in uši! Dajte nam nazaj naš denar, ki ste ga nam oropali tri četrtine!« Taki klici so se slišali in g. dr. Rapé je obupal. Posesnik Lakner predlaga nato zaupnico SLS. Ves trg odjekne od ploskanja in odobravanja. G. dr. Rapé se je lahko prepričal, da je tudi v Belokrajini SLS in njenim predvornim somišljenikom se ima zahvaliti, da za svojo centralistično robo ni kaj hujšega skusil.

+ Spomladno cvrčanje. Še je zima, lastavice iz režimskega tabora pa se že oglašajo s prav milimi glasovi. To je vedno tako, kadar režim poka. Takrat se obrača na Slovence in Hrvate in prerokuje čudežne čase. Zdaj poje pesmico o »jadranski orientaciji države«, pod katero naj si vsak predstavlja, kar si hoče. Napoveduje »mogočno zaščito aktualnih gospodarskih in javnih potreb prečanskih krajev.« In še čivkajo režimske lastavice o »konstruktivni in aktivni politiki«, o hrvatskem banu, ki bo princ kraljeve hiše in o nekem — surugatu slovenske avtonomije. Če bi mi teh tičic ne poznali! Kadar je režimu voda v grlo tekla, je vabil prečane, češ, par ministrstev vam damo, par postavk v proračunu zvišamo, tudi velike župane dobite, »jadransko orientacijo« začnemo, rešite nas! No tako po cenil ne bo šlo. Mi Belgradu, kjer »uvidevajo, da je treba državo orientirati na zapad« (glej »Slov. Narod« štev. 287), ničesar ne verjamemo, odkar je prečane nešteto krat prevaril. Belgrad je imel večkrat možnost, da se orientira na zapad, pa je rajši ostal v orijentu, je vse obljubljal, pa je obljube sneedel, kadar je mislil, da sedi varno. Zato, da se Belgrad orientira na zapad, je treba zelo resnih, dejanskih in radikalnih jamstev radikalnega preobrata. Brez revizije ustave sploh ni govora o kakršnemkoli sodelovanju prečanov z Belgradom. Ta revizija mora prinesiti Sloveniji popolno zakonodajno samoupravo (avtonomijo) dočim se s surugati lahko zadovoljijo gospodje akcionarji od »Slovenskega Naroda«. Predvsem pa mora Slovenija dobiti neokrnjeno finančno avtonomijo za vse svoje po-

trebe, dogovorno kvoto od državnih dohodkov in gospodarskih potreb. Vrhtega se morajo sanirati vse od režima prizade te nam dosedanje krivice v upravi in armadi. Državnim nameščencem se mora zagotoviti pošena eksistenca, kmetstvem in delavskemu stanu pa stanovsko zastopstvo in socialopolitična ter agrarna postavodaja. Korupcija se ima s koreninami izruvati. To bo prava »orientacija na zapad«, vse drugo, kar režimske lastavice poje, pa je larifari.

Prof. dr. L. S.:

Dijaške predstave v našem gledališču.

Uprava ljubljanskega gledališča je uvela popoldanske dijaške predstave. Pravi hvalavredno. Toda z repertoarjem teh dijaških predstav se ne moremo strinjati. V soboto, dne 15. t. m. so igrali kot dijaško predstavo Hebblovo dramo »Judite«. Predvsem moram ugotoviti, da »dijaška« predstava ne bi smela biti isto kar »mladinska« predstava. Če moram »Judite« že z dijaškega repertoarja odločno odklanjati, ne vem, kaj naj rečem k dejstvu, da so tvorili tretjino navzočega občinstva pri tej predstavi otroci obojega spola. Tudi ne vem, kaj je bolj obsodbe vredno, ali brezobzirna, cinična podjetnost gledališke uprave, ki ji ni prav nič na tem, kaj nudi mladini za razprodane vstopnice, ali starši in njihovi namestniki, ki puščajo nedorasle ljudi k predstavam, kakršna je »Judite«. Igra je od začetka do konca polna seksualne atmosfere — Juditina poročna noč, Holofernova divja strast do Judite, njen strah, da ne bi od Holoferna dobila potomca — vse tajnosti seksualnega življenja se razkrivajo v tej igri. Dvomim, da bi bilo gledališče primereno sredstvo za seksualni pouk naše mladine. Parkrat smo čuli pri tej predstavi iz mladega občinstva značilen smeh, ki bi ga raje slišal od mesarskih vajencev nego od našega dijaštva. Ta smeh znači, da ta naša »zrela« mladina za take predstave še ni dozorela. Ugovora, da je treba mladino čim prej seksualno poučiti, da se bo znala sama varovati, ne priznavam, ker je zmoten. Prava seksualna pedagogika je: Mladega človeka odvrta od udeleževanja in poznanja seksualnosti, dokler je mogoče; ko pride do gotove starosti ali ko opazi na sebi gotove pojave, ki si jih ne zna razložiti, tedaj ga pouči, kolikor je treba. Že stara Sokratova zmota je, da človek dela prav, če ve, kaj je prav; ta zmota ne upošteva človekove volje in njegovega nagnenja k slabemu. Ni tu mesta, da bi razpravljali, odkod to slabo nagnjenje, dejstvo je, da obvladuje vsakega človeka in s tem moramo v pedagogiki računati. Katastrofalne posledice bi imela ta Sokratova zmota, če bi jo hoteli uporabljati v seksualni pedagogiki, ko vemo, kako si silna privlačnost seksualnih aktov usuznji zmožnost človeškega spoznavanja in hotenja.

Zadnji katoliški shod je v šolskih resolucijah opozoril na nevarnosti, ki jim je naša šolska mladina izpostavljena v gledališču in kinu. Če se je sestavil kak permanentni odbor, ki ima nalogo delati za realizacijo resolucij, tedaj ga opozarjam na to zadevo. Mislim pa, da je tudi stvar vsjega šolskega sveta in šolskih oblasti sploh, da nadzirajo tudi dijaške predstave. Če imamo cenzuro za kino, bi jo morali imeti tudi za mladinske in dijaške predstave. Gledališki upravi šolske mladine — tudi srednješolske — ne moremo zaupati.

Mladine naj nam nihče ne kviri, tudi umetnost in gledališče ne.

M. J. Lermontov:

»Bela«.

(Iz ruščine prevedel —r.—)

(Dalje.)

Medtem sva izpila čaj; zunaj so čakali konji, ki so bili že davno napreženi; mesec je bledeel na zapadu in zdaj in zdaj se je hotel skriti za temne oblake, ki so viseli nad daljnimi gorami kot težko zagrinjalo. Odšli smo iz dvorane. Vkljub napovedi mojega sopotnika se je vreme izboljšalo in obetalo se je tiho jutro. Zbori zvezda so se svetlikali na daljnem nebosklonu in ugašali eden za drugim, čimbolj se je razlivala svetla jutranja zarja preko neba. Na levo in na desno so črneli mračni, skrivnostni propadi; in megle so se vlačile in so polzele kakor kače po golih skalovjih sosednjih gora, kakor da jih je strah pred bližajočim se dnevom.

Vse na nebu in na zemlji je bilo tiho in mirno, kakor v srcu človeka, ki moli jutranjo molitev; od časa do časa je le privel hladen veter iz vzhoda, vihral je grivo konj, ki je bila vsa bela od ivja. Podali smo se na pot; s težavo je pet kljuset vlekle naš voz po vijugasti poti na Gud-goro. Mi smo šli zadaj in smo podkladali kamenje pod kolesa, kadar so konji upehani obstali; zdelo se je, kakor da pot vodi v nebesa, kajti kadarkoli sem dvignil oči, sem videl breg kred seboj, ki se je prav zgodaj izgubljal v temnem oblaku; sneg je hroščal pod

našimi nogami; zrak je bil tako redek, da si komaj dihal; kri mi je trenutno šinila v glavo, toda ob vsem tem se je nekako čudno čustvo razlilo po mojih žilah, in obšlo me je silno veselje, da sem tako visoko nad svetom; otročje veselje, saj priznam, toda kadar se oddaljujemo ljudski gneči in se približujemo prirodi, vedno bolj postajamo otroci: vse kar je odveč, odpade od duše in ona je iznova zopet taka kakor je bila nekda in kakor bo najbrž zopet nekoč. Oni, ki je tudi, kakor jaz brodil po gorah in dolgo dolgo upiral svoj pogled v njihovo lepoto, in srkal žejno čisti njihov zrak, bo gotovo razumel moje željo, da bi tu skromno podal njihove veličastne podobe. In tako smo končno prilezli na Gud-goro, se ustavili in se ozrli okoli sebe; na njej je visel siv oblak, čigar hlad je grozil z viharjem; a na vzhodu je bilo vse tako jasno in zlato, da sva s štabnim stotnikom ob pogledu tja vse pozabila. Da, tudi štabni stotnik: preprosti ljudje imajo mnogo več čuta za lepoto in veličast prirode kakor pa mi, ki smo se razvadili ob lepih besedah na papirju.

»Vi ste se menda že popolnoma privadili na te prekrasne podobe?« sem mu rekel.

»Da, še na žvižg kroglice se lahko privadiš, to se pravi, se privadiš zakriti trepet srca.«

»Slišal sem celo, da je starim vojakom ta godba celo prijetna.«

»Seveda, če hočete, tudi prijetna, toda

le za to, ker srce hitreje bije. Poglejte,« je pristavil, »kako čudovit kraj.« Pokazal je na vzhod.

In res, takega prizora ne bom nikdar več videl; pod nami je ležala Kojšnarska dolina, katero je prerezala Aragva in druga reka kakor srebrna nit; belkaste megle so plule po njej in se skrivale v sosednji tesni pred toplo jutranjo svetlobo; na levo in na desno grebeni gora, drug višji od drugega, in snegovi na njih so žareli z rumenim bleskom tako veselo in tako jarko, da bi tam mogel ostati in živeti na veke. Solnce se je baš prikazalo izza temnosinjih gora, ki bi jih samo odjedene oči mogle ločiti od grozečih oblakov; nad solncem pa je bil krvav pas, na katerega je moj tovariš bil posebno pozoren. »Saj sem vam pravil, da ne bo nič z vremenom; treba bo pohiteti, drugače nas ujame ploha na Kristofovi gori.« »Hitro, hitro!« je zaklical voznikom.

Podložili so coklje pod kolesa, da ne bi zdrseli; prišli so konje za uzde in se začeli spuščati; na desno je bila strma stena, na levo pa tak prepad, da se ti je gruča voz v dnu zdela kakor jata lastavic; ves sem se stresel ob misli, da po ravno tej poti, kjer se dva vozova ne bi mogla srečati, vozi kak kurir po desetkrat na leto, ne da bi zlezal z voza.

Toda morda želite izvedeti, kako se je končala Belina zgodba? Prvič jaz ne pišem povesti, ampak potne zapiske; zato ne morem zahtevati od štabnega stotnika, da bi govoril preje, predno bi se mu zljubilo.

Vendar, počakajte, ali pa, če že hočete priložiti nekoliko strani; samo tega vam ne svetujem, kajti vredno je biti radoveden, kako prideš čez Kristofovo goro (učeni Gamba jo imenuje le Mont St. Cristophe). Torej spuščali smo se z Gud gore v Čertovo dolino. Romantično ime, kaj ne! Morda že vidite gnezdo zlega duha skrito med nepristopnimi pečinami; ime Čertova dolina pride od besede »čerta« in ne od besede »čort«, kajti tu je nekda tekla meja Gruzijske.

»Glejte, tam je Kristofova gora!« je rekel štabni stotnik, ko smo se spustili v Čertovo dolino in pokazal na strmino vso pokrito s snegom. Pot je bila silno nevarna; na desno so viseli nad nami plazovi, ki so bili pripravljeni, da vsak čas zagrne v dolino, pot je bila deloma pokrita s snegom, deloma pa z ledom, tako, da smo mi sami komaj prodirali naprej. Konji so padali. Na levo je zija globok prepad, po katerem je šumel potok, pokrit z ledeno skorjo. Po dveh urah smo obšli Kristofovo goro; dva kilometra v dveh urah. Med tem pa so se oblaki spustili nižje in usul se je dež, toč in sneg. Veter je pihal, da je kar piskalo. Križ, ki se je pravkar belil pred nami, je tudi izgubil v gosti megli. Ta križ je postavil Peter L., ko je prekorčil Kavkaz.

Pred nami je bilo še kakih pet kilometrov po ledenih skalah in mehken snegu, da bi dospeli do postaje Kobi. Konji so bili izmučeni, mi pa premočeni. Zamei so bili vedno hujši in hujši. (Dale sledi.)

Dnevne novice.

— Kmetijska zveza v Toplicah je na svojem običnem zboru dne 16. t. m., na katerem je poročal tajnik Munda, izrekla zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

— Mladinsko gibanje na Hrvaškem. V nedeljo se je vršil v Zagrebu občni zbor Hrvatskega kat. mladinskega saveza in Hrvatskega kat. orlovskega saveza. Sklenjena je bila združitev obeh zvez in pa sodelovanje s Slovenci.

— Reorganizacija katastrske službe. Uradno se objavlja: Kakor znano namerala generalna direkcija katastra na predlog finančne delegacije v Ljubljani reorganizirati katastrsko službo v tri smeri, da se manjši uradi zemljinarskega katastra sukcesivno ukinejo in ustvarijo pravne enote večjega obsega. Prva etapa reforme se je že izvedla (Uradni list št. 110 ex 1923). Začetni povod k predlogu je dala redukcija osebja, ki se da naravno tem racionalnejši izvesti, če se predvsem odpravijo nepotrebni uradi. Da pa sedanja relativno gosta mreža evidenčnih uradov ni potrebna, se razvidi že iz tega, da geometer — ako se ravna v smislu predpisov — strankam kratkim potem niti ne sme dati pojasnil, ki ne bi jih mogle povzeti tudi iz zemljiške knjige, iz map sodišča ali pa iz indikacijskih skic in drugih zapiskov davčnega urada. Koncentracija moči in s tem omogočeno štedenje z njimi in stvarnimi izdatki se da torej tem bolj zagovarjati, ker je le v interesu celokupnosti, da se osebje, ki ga pri nas lahko pogrešamo, dirigira v pokrajine, kjer ga primanjkuje. Sicer je pa delegacija svoj ne samo od tehničnega, ampak tudi od administrativnega referenta podpirani predlog, predno ga je predložila generalni direkciji, priobčila pokrajinski upravi in oddelku ministrstva za pravosodje v Ljubljani, in ugotavlja, da sta oba organa brez pridržka vidirala akt, ne da bi ugovarjala.

— Pojasnilo finančne delegacije v Ljubljani glede nameravanega ukinitja malih podeželskih zemljinarskih uradov po našem mnenju stvarno nikakor ne utemeljuje redukcije, čeprav sta vidirala dotični akt pokrajinske uprave in oddelka ministrstva za pravosodje v Ljubljani. Z zemljiško knjigo je mapa nerazdružljiva in kdor pozna neštivilne procedure, ki se tičejo zemljiške knjige in mape pri naših kmečkih posestvih, malih zemljinarskih uradov ne bo reduciral. Že zato ne, ker se vsled redukcije geometrov gotovo ne bodo reducirale s tem uradom združene transakcije pri zemljiških samih in bo v kratkem treba nastavit pri centralah toliko več osebja. Kje je tu prihranek? Ali pa se osebje ne bo smelo pomnožiti, kar bo pa imelo za posledico, da se kmetje vsled drage in daljne poti ne bodo za mapo več mnogo brigali. Kakšen bo postal v tem slučaju naš doslej vzorni kataster, si lahko vsak izračuna. Za ljudstvo, zlasti za kmečko, pa bo nameravana redukcija in ukinitve zemljinarskih uradov po deželi imela za posledico nova in vsled drage vožnje zelo obširna bremena, ki bodo mnogo višja kakor pa je bilo doslej vzdrževanje malih zemljinarskih uradov. To so gotovo uvidele tudi slavne oblasti in zato si ne moremo misliti drugega merodajnega vzroka za ukinitje teh zlasti za kmete važnih uradov, kakor potrebo po geometriji v drugih delih države. Mi to potrebo priznamo, budi nam pa dovoljena opazka, da tisti gospodar, ki obdela eno njivo na pol in drugo tudi na pol, ni dober gospodar, ker uči praksa, da je boljše eno njivo obdelati dobro kakor dve slabo. Zato smo prepričani, da se bodo naši gg. poslanci za to velevažno zadevo zanimali. Reducira in premešča naj se tam, kjer je to potrebno in kjer se da — takih prilik je več kot dovolj —, to pa, kar je dobro in potrebno, ni treba rušiti. To bi se reklo ubijati muho in puščavnika po mani ljudskošolski povesti.

— Zastopnika Rockefellerjeve ustanove v Zagrebu. V Zagreb sta prišla zastopnika Rockefellerjeve ustanove gg. Russel in Unn, da pregledata zdravstvene ustanove v Zagrebu. Iz Zagreba prideta tudi v Ljubljano.

— Aproximacija južna železnica. Železničar z dežele nam piše: V času potrebe — med vojno že — je ustanovila južna železnica za svoje uslužbenke lastno aprovizacijsko trgovino. Takrat smo bili kolikor toliko zadovoljni z njo, pa tudi še kasneje do zadnjega časa. Zlasti podeželski železničarji smo bili kaj navezani nanjo, ker smo bili še dokaj dobro ali vsaj boljše postreženi kot po deželi. Tako je bilo do nedavnega časa. No, sedaj pa je nastal preobrat tudi pri tej železniški aprovizaciji. Ni dolgo tega, kar sem prišel nakupiti si najpotrebnejših živil. In čudno: ta za nas namenjena trgovina je bila oblegana, da mi ni bilo mogoče priti na vrsto. Čakal sem celo dopoldne, a na vrsto nisem prišel. Moral sem oditi domov brez blaga. Pa kdo mislite da so bili ti odjemalci, ki se jim je moral umakniti železničar? Večinoma sami neželjezničarji. Mislim, da je dolžnost vodstva skrbeti v prvi vrsti za svoje ljudi, potem šele za dru-

ge. Tudi je zmanjkalo sladkorja, moke, zdroba, olja; vse je večinoma odnesel neželjezničar. Če se mišl še nadalje tako delati, naj se železniška aprovizacija raje opusti, da ne bomo delali zastonj pota z dežele v Ljubljano, in da se ne bo mislilo, da imamo kdove kakšen priboljšek ali dobiček od lastne železničarske organizacije. Bo pač dobiček kje drugod. — Železničar z dežele.

— Nekaj o naših obmejnih stražarjih. Ko je sloviti general Wrangel prišel z razbitimi ostanki »svoje armade« k nam, ni imela naša vlada nujnejšega opravila, nego da je Wrangelovce namestila po naših mejah kot »progradične četec na veliko škodo domačih uslužbencev, posebno pa v nadlego in pokoro obmejnemu prebivalstvu. Pritožb je bilo v tem oziru več nego vse polno. Šikane od strani teh mogočnih stražarjev, pred katerimi je moral ponekod pretrpeti naše obmejno prebivalstvo razne muke, so bile včasih naravnost grozne. Priznavamo pa, da je bilo ponekod ljudstvo z njimi zadovoljno, kjer so imeli dobre poveljnike. Imeli pa so naši ljudje tudi velike gmočne škode vsled nevalificiranega postopanja obmejnih čet. Tako smo prav zadnji čas prejeli od nekega trgovca z Jezerskega obvestilo, da so mu ostali na dolgu ti častivredni junaki-poštenjaki za blago v vrednosti nič manj nego 23.264 kron, to se pravi: toliko so mu ostali na dolgu za prejeta živila, ki so jih jemali »na puč«, potem pa jo lepo popihali. Še tega se nam manjka! Ali bo država tu storila svojo dolžnost, da pride težko oškodovani trgovec do svojega plačila? Kajti dvoma ni, da je država moralno soodgovorna za to, kar uganjajo njeni protežiranci.

— Oviran pogreb. Na Ježici pri Ljubljani se je v nedeljo popoldne vršil pogreb ge. Alojzije Ahlin, gostilničarke »pri Jožetu« ob savskem mostu. Ko pride sprevod na pokopališče, izjavi mrliški ogleda, da se vsled prepovedi od strani orožništva pokop ne sme vršiti, ker je baje njen soprog povzročil njeno smrt. Mnogostevilni pogrebniki so se morali z velikim začudenjem raziti in krsta se je odnesla v mrtvašnico. Zvečer je prišlo orožništvo, a ni moglo ničesar obtežilnega za soproga doznati, kakor da je vse govoričeno, na katero se je opiral mrliški ogleda, brez vsake podlage. Ker se je pa mrliški ogleda še taisti večer pred osebami v gostilni izrazil, da so bili v tem slučaju orožniki od soproga podkupljeni, se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Umrla se je v ponedeljek dostojno pokopala, a žalostno je pa nepremišljeni nastop mrliškega ogleda povzročil neopravičeno sramoto.

— Iz Macedonije. V »Slovenec« sem bral o strašnih elementarnih neizodah v Sloveniji, in sicer o dežju, snegu in povodnjih. Tu pri nas (v zapadni Macedoniji ob prespanskem jezeru) pa vlada pravcata spomlad, dasiravno smo nad 860 m nad morsko gladino. V vrtu imamo še vedno raznovrstne cvetlice, kakor da je mesec julij. Pred dvema dnevoima mi je odvetela zadnja vrtnica, klinčki so še vedno kakor spomladi in na polju je še vedno videti črnoordečih »purpar« in modrih plavik. Sneg je zapadel po nekaterih vrhovih, ki so do 2000 metrov in še višji. Ljudje hodijo bosi, starejši ljudje pa pripovedujejo, da že mnogo let ne pomnijo take jeseni. Lansko jesen meseca decembra pa sta zmrznila dva potnika ob cesti Bitolj—Prespansko jezero. Bitoljska okolica je izvanredno topla, slično je baje na Ohridskem jezeru. Ta lepa jesen in gorkota pa daje komotom dovolj prilike, da napadajo in oropajo kar cele vlake.

— Lokomotive. Svoj čas smo bili oddali veliko število lokomotiv na Češkoslovaško in Ogrsko v popravo. Te lokomotive so že davno popravljene, toda Praga in Budimpešta sta jih pridržali in sta jih voljni poslati le proti takojšnjemu plačilu. Sedaj je naša vlada v to svrhu nakazala 40 milijonov dinarjev in bomo tako končno prišli do svojih lokomotiv. Upajmo, da se bo to v prometu tudi poznalo.

— Nemci v Jugoslaviji za stradalajoče v Nemčiji. V Novem Sadu se je ustanovl nemški pomožni odbor za pomoč stradalajočim v Nemčiji. Sodelujejo vsi politični, gospodarski in cerkveni krogi in korporacije. Pokroviteljstvo je sprejel guverner Narodne banke Georg Weifert.

— Zaplemba knjig. V Budimpešti je policija zaplenila pri več trgovcih okoli 10.000 izvodov Tolstojevih, Zolajevih in Maupassantovih del ter jih sežgala na dvorišču policijskega poslopja.

— Angleško časnikarstvo. Angleški časniki izhajajo samo enkrat na dan in so ob 10. dopoldne razprodani. Njihov obseg je velikanski, po 24 strani velikega formata z malim tiskom in neštetiimi kolonami. Njihovo število je padlo v zadnjih letih od 6 na 3. Senačni list je Daily Mail, ki ima dnevno 1¼ milijonov naklade. »Daily Mail« in podobne vrste listi so danes last samo 2 oseb, lorda Rothermera in lorda Beaverbrooke, ki sta se po smrti »časnikarskega kralja« Northcliffea polastila 14 časnikov, ki jih čita nad 10 milijonov ljudi. Ti listi so, kar se tiče resnice, nesolidni, grobi in senačni. Večina teh listov niso jutranji, ker so le-ti za navadnega človeka predragi. — Najvažnejši angleški listi so: 1. Morning-Post, ki je konservativna, izredno solidna in fina, slajni so politični članki Garvinovi; glavni urednik je žena. 2. Daily Telegraph ima dolgočasne članke, pač pa najboljše informacije cellega sveta. Zavzema se za angleško-francosko antanto. 3. Manchester Guardian je

vodilni list najvišjih inteligenčnih krogov; precej zavzet za Nemčijo. 4. Times ima velik renome, velik obseg, je bil nekad vodilni; silno je raznovrsten in ima nebroj posebnih izdaj. — 5. Daily News je glasilo solidnega meščanstva. 6. Westminster Gazette ima izvrstne politične članke, kakor Daily News, je liberalna. 7. Daily Chronicle je Lloyd Georgejev organ. 8. Daily Herald (ustanovljen 1919) je glasilo delavske stranke s solidno vsebino, izbornimi političnimi in socialnimi članki. Nalog 300.000. Drugi imenovani listi imajo okoli 1 milijona in več. — Ilustrovani listi so »Daily Graphic«, Daily Mirror in Daily Sketch. — Vlom v Sremiču. Vlomljeno je bilo v stanovanje Franca Budna. Tat je odnesel 2 moški obleki, klobuk, odejo, nekaj perila, žepno uro in drobiža in srebrna veržica v skupni vrednosti 12.000 kron. V hiši je pustil vlomilec temnozelen klobuk, ki je bil kupljen pri trg. Franc Sturm, Radeče.

— Razne nesreče. Lackner Emil, steklar v tovarni v Hrastniku se je opekel v nosu, ker mu je tekoče steklo brizgnilo v nosnico; vsled tega je nastala infekcija. — V predilnici in tkalnici v Trzinu se je delavka Milnar Ana pri tkalnem stroju zmečkala desno roko. — V gozdu barona Borna pri sv. Katarini pri Trzinu si je drvar Šenk Aleš poškodoval desno oko vsled česar je moral v ljubljansko bolnico. — Pri okrajnem zastopu v Ormožu si je delavec Zidarič Vincenc zmečkal sredine desne roke. — Mizarški pomočnik Golnar Lovrenc pri Murko Ljudevitu si je poškodoval levo roko. — König Josip, ključavničar pri elektrarni na Fali si je zlomil levo nogo. Oddan je bil v mariborsko bolnico. — V tvornici »Cinal« v Celju je delavcu Kramperšak Josipu odletel košček železa v levo oko, odšel je v celjsko bolnico. — Na parni žagi inž. R. Gorjan v Pirčah se je na krožni žagi obrezal na desni roki žagar Ignac Skantar. — V kovačnici »Apnenik Celje« v Zagradu pri Celju se je kovač Gonja Josip obrezal na desni roki. — Mizar Kralj Franc pri Kore Martinu v Radni si je zmečkal levo nogo. — Flderšek Franc, hlapec pri P. Staršina v Bukovcih pri Ptuj si je zmečkal desno nogo. Oddan je bil v ptujsko bolnico.

Koroške novice.

IZREDNI OBČNI ZBOR POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENCE NA KOROŠKEM.

Na zahtevo zaupnikov povodom zadnjih volitev je vodstvo Političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem dne 22. novembra t. l. sklicalo v Celovec izredni občni zbor. Kljub silno slabemu vremenu so prišli člani tudi iz najoddaljenejših krajev ter je bila udeležba izredno velika.

Podpredsednik Kraigher je v svojem otvoritvenem govoru pojasnil razlog sklicanja izrednega občnega zbora in naznanil odstop dosedanjega odbora. Nato je pojasnil velike težave odbora začasa volivnega boja, ko ni imel ljudi, ki bi se bili mogli popolnoma posvetiti samo političnemu delu. Zato so se pripetile napake, ki so se sicer kasneje poravnale, vendar odbor smatra za potrebno, da daje članom proste roke in odstopa.

Po kratki razpravi je zbor na predlog g. Rutarja, staremu odboru soglasno izrekel zaupnico. Nato so sledile volitve novega odbora.

Z ogromno večino glasov je bil za predsednika izvoljen poslanec dr. Petek, ki je takoj prevzel predsedstvo in izjavil, da se bo, zvest načelom in ciljem pol. in gosp. društva, boril za pravice koroških Slovencev, deloval za pametno vzgojo mladine na podlagi materinega jezika, da se bo vršil verski pouk povsodi v materinem jeziku, kakor predpisuje katoliška cerkev. Z vsemi silami hoče delati za gospodarsko utrditev in povzdigo slovenskega ljudstva. Poziva in prosi vse Slovence, da pri tem delu sodelujejo. — V odbor so bili izvoljeni zastopniki raznih krajev, in sicer gg.: Kraigher iz Štebna, Warmut iz Brda, Aichholzer iz Loč, Schüttelkopf iz Lipe, Gröblacher iz Vernberga, Vertič iz Borovlj, Stare iz Hodiš, Ogris iz Bilčova in Vintar iz Šmihela; namestniki: Potočnik iz Pliberke, Lapuš iz St. Janža in Kriegl iz Ziljske doline.

Nato je zbor skrbno in temeljito pretresal vprašanje smernic za bodočnost in sprejel sledeče resolucije:

1. Ugotavljamo z največjim ogorčenjem, da po treh letih po plebiscitu še vedno niso bile rešene naše upravne zahteve, zlasti glede šol, sprejema slovenskih duhovnikov, učiteljev in nastavljenec, ki so bili po plebiscitu odklonjeni.

2. Protestiramo proti preganjanju in zapostavljanju Slovencev s strani koroških oblasti.

3. Protestiramo proti vmešavanju Heimatdiensta in oboroženih formacij v uradne posle.

4. Protestiramo iznova proti krivici, da so bili na slovenskih farah nastavljeni nemški, slovenske nezmožni duhovniki; protestiramo slovesno proti zapostavljanju slovenskih duhovnikov, katere naravnost izključujejo od pastirovanja med slovenskim ljudstvom. Zahtevamo, da se ta krivica popravi in da se dajo slovenskemu ljudstvu domači slovenski duhovniki.

5. Izrekamo gg. poslancema popolno zaupanje ter ju prosimo, da nastopita upoštevajoč političen položaj z vso odločnostjo

jo za pravice slovenske manjšine na Koroškem.

Pri prvi seji novega odbora se je odbor sestavil sledeče: 1. podpredsednik g. Warmut, 2. podpredsednik g. Ogris, tajnik g. Stare, blagajnik g. Aichholzer.

k Predzren načrt Heimatdiensta. »Koroški Slovenec« razkriva nesramen načrt Heimatdiensta, ki gre za tem, da se prežene slovenski jezik in slovenska duhovščina iz zadnje cerkve na Koroškem. Ta načrt je razviden iz okrožnice, ki jo je izdal »Kärntner Heimatdienst« dne 21. novembra. Ta okrožnica slove: »Vsem zaupnikom! V jezikovno mešanem ozemlju so še sledeče župnije s samo slovenskim jezikom uradno zaznamovane: Otok, Hodiš, Skofiče, Kazaze, Šmihel pri Pliberku, Suh, Rinkole, Zvabek, Dobrla vas, Apače, Obirsko, St. Lipš, Galicija, Globasnica, Skocijan, Mohliče, Zitaras, Stebenj, Kamen v Podjuni, St. Vid v Podjuni, Kapla na Dravi, Zavrh, Glinje, Golšovo, St. Janž v Rožu, Kotmara vas, Podjubenj, Ljubelj, Bilčova, Smarjeta v Rožu, Sveče, Bajtiše, Slovenji Plajberk, Sele, Brdo, Ziljska Bistrica, Borlje, Gorjani, Melviče, St. Stefan na Zili, Blače, Loga vas, St. Ilj, St. Jakob v Rožu, Lipa, Podgorje, Drava, Pečnica, Rožek, St. Juri na Strmcu, St. Lipš, Podkarno, Medgorje, St. Peter, Pokrče, Radiše, St. Todor, Brnca, Loče, St. Lenart, Marija na Zili, Stebenj, Djekše, St. Juri, Gorenče, Vovbre, Krčanje, Smarjeta, St. Peter na Vašinjah, Ruda, St. Stefan pri Trušinji, Klošter. Iz razumljivih vzrokov, o katerih natančneje ne moremo razpravljati, si moramo najnujnejše prizadevati, da te župnije spremenimo v jezikovno mešane (slovensko-nemške). Privoliti v to, oziroma izdati potrebne odredbe more izdati samo knezoškofijski ordinariat. Sprožiti to reč, oziroma prositi mora pa dotična občina. Zato je treba v vseh župnijah, kjer je upanje na uspeh, kakor mogoče hitro izvesti sledeče: Sklep občinskega sveta, v katerem se knezoškofijski ordinariat prosi, da odredi za vsako drugo nedeljo nemško pridigo in proglasi dotično župnijo ne več za slovensko, ampak za jezikovno mešano. Pri utemeljitvi se sklicujte na izid zadnjega ljudskega štetja. Če hoče storiti katera občina še več, se priporoča pobiranje podpisov.« — Tu imamo pred seboj dokument, ki do kosti razkrinkava koroški ponemčevalni sistem in avstrijske vladne kroge, ki hlinijo na zunaj največjo pripravljenost, da zadostijo vsem v pogodbah zajamčenim zahtevam glede narodnih manjšin in se delajo v vprašanju nasilne germanizacije na Koroškem čisto nevedne in nedolžne kakor novorojeno dete. Dejansko pa prepušča avstrijska vlada Hitlerjevemu na Koroškem proti slovenskemu prebivalstvu ne-le popolnoma proste roke, ampak jim nudi potom raznih oblasti tudi vso oporo in pomoč. Le tako je mogoče, da si upajo Hitlerjevci uvesti tak obsežen naskok na cerkev samo. Kar se tiče načrta samega, je značilen za koroški ponemčevalni sistem. Saj je zamišljen tako, da naj pri naskoku na cerkev sodeluje »ljudstvo«: občinski zastopi naj sprejemajo željene sklepe, pobirajo naj se podpisi. Jasno je, da se poštenim potom taki sklepi in podpisi ne bodo dali doseči. Tu se odprva poprišče za udejstvovanje Hitlerjevcev; grožnje, obeti, prevara, gorjača, nož in revolver bodo bojna sredstva. Vsa sreča, da je stvar še sedaj prišla na dan. Tako sta pravčasno opozorjeni cerkvena in politična oblast v Avstriji kakor tudi evropska javnost. Prvi dve bosta sedaj pač vedeli, kaj jima je storiti.

k Nemakonacionalistične nakane na cerkev. »Koroški Slovenec« dne 12. t. m. poroča, da mu je došel članek, ki razkriva načrt, katerega so si ustvarili narodni nasprotniki, da izpodrinejo iz starodavnih slovenskih cerkva slovensčino in preženejo po malem še te slovenske duhovnike, ki so še ostali. Na članek, ki izide v prihodnji številki, opozarja vnaprej slovenske občinske odbornike in vso slovensko javnost. — »Koroški Slovenec« se narača pod naslovom: »Koroški Slovenec«, Wien V., Margaretenplatz 7. Za Jugoslavijo stane četrtletno 25 Din.

k Pod bičem nemškega valpta. Na Wittgensteinovem veleposestvu — prej fidejkomis Dittrichstein — v Bekštajnu je v zadnjem času prevzel upravo neki Meindlhuber. Ta človek uvaja nasproti kmetom tako ravnanje, kakor bi bili še globoko v dobi tlačanstva. Za vsako živinč, ki zaide na veleposestniško ozemlje, morajo kmetje plačevati drago kazen, čeprav ni žival napravila nobene škode. Od nove ceste, ki jo je zgradilo veleposestvo od Starega gradu do Brezovca in ki teče tudi po kmetijskih zemljiščih, pobira od vsakega kmeta, ki hoče voziti po njej, visoke pristojbine. Od revnih kočarjev zahteva naravnost oduško najemnino in če ne morejo plačati, jim grozi s tožbo. V Avstriji je še mnogo gnilega.

k Miklova Zalac. V »Miklovi Zalac« imajo koroški Slovenci svojo narodno-zgodovinsko igro, ki vedno ponovno osvaja njih srca. Letos so jo samo v St. Jakobu igrali devetkrat, vselej ob polni dvorani. Ko so jo nato uprizorili v St. Janžu, so gledalci znova napolnili dvorano.

Pridobivajte novih naročnikov!

Gospodarstvo.

GOSPODARSKO AMERIŠKO PISMO.

V oktobru je bilo ameriško gospodarstvo zelo nestalno. Nekatere stvari so se v ceni znižale, druge so šle pa gor, nekatere industrije so svoj obrat povečale, druge so ga zmanjšale. Finančno stanje je pa ostalo v vsem mesecu nespremenjeno. Za akcije in obligacije ni bilo dosti povpraševanja, in so se kurzi nalahno znižali. Ugoden je bil položaj železne in jeklene industrije. Dočim se je dnevna produkcija železa v mesecu septembru znižala od 111.000 na 10.400 ton, se je v oktobru zvišala spet na 110.000 ton. Sicer ni dosti zanesljivih podatkov, vendar sklepajo, da je bila tudi produkcija jekla izdatnejša. In prav isto se je v obeh panogah ponavljalo v novembru. Izdelovalci jekla so bili prepričani, da se bodo cene držale na isti višini do konca leta, in se menda niso zmotili. Nikakor pa ni zadovoljiv položaj tekstilne industrije; cene surovin so previsoke. Tako malo je bilo včasih naročil, da so morale nekatere tovarne na severu omejiti obrat na štiri dni na teden. Zelo ugoden je bil pa — kakor sploh v zadnjem času — položaj avtomobilne industrije; delala je z vsemi 100% svoje kapacitete, nakupila je silno veliko jekla. Samo Ford je v enem tednu napravil v svojih delavnicah 47 tisoč avtomobilov, enkrat v enem dnevu 10 tisoč. V oktobru je znašala skupna produkcija motorjev okoli 300.000. In sicer je imela ta industrija dosti dela bodisi glede osebnih kakor glede tovornih voz. Na pomlad pa pričakujejo silno hudo tekmovanje in nekatere tovarne so začele že sedaj z znižanjem cen.

Splošni obseg trgovine je ostal precej stabilen. Blaga je bilo malo, nakupovanje se je vršilo le za kratek rok naprej. Upi za prihodnje mesece niso bogve kako veliki, trgovci ne pričakujejo dosti in le v nekaterih strokah smatrajo bodoči položaj za zadovoljiv. Mezde so še zmeraj za več kot 200% nad predvojnimi, dočim so cene v navadnem življenju poročno 160% mirovnih cen.

V veletrgovini, izraženi v cenah na svetovnem trgu, nam pa poročajo za povojna leta sledeče cene:

Ce vzamemo za leto 1914. kot povprečno število za blago vseh vrst 100, znaša najvišja številka za leto 1920. 227, za 1921. 135, 1922. 150, za letošnje mesece do vključno oktobra pa: 149, 151, 151, 148, 145, 143, 139, 141, 142, 143. To se pravi: Če si dal leta 1914. za raznovrstno blago 100 dolarjev, si jih moral odšteti leta 1920. 227 itd. Zelo ugodno je bilo leto 1921, ki je bilo komaj za dobro tretjino nad mirovnimi cenami. Bolj neugodno je bilo lansko leto; nezadovoljiv je bil tudi letošnji začetek, nato so pa začele cene padati in so dosegle meseca julija najnižjo stopnjo. Od tedaj naprej vidimo, da gredo spet nalahno navzgor. O kakšnem podobnem zvišanju kakor je pri nas, seveda ni govora. Amerika je še najbolj na dobrem; takoj za njo je Holandska, nato Švedska in Anglija. Italija je imela v septembru številko 563.

* * *

g Zitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 345 do 347.50 Din, oves 220 Din, koruza 235 Din, ošenična moka št. 0 515 Din, št. 6 320—325 D.

g Cene kolonijalnemu blagu. Na zagrebškem trgu so cene na kolonijalnem trgu sledeče: sladkor v kockah 21.50 Din, kristal 19.50 Din, kava: Rio 7, 32.50 Din, Rio 6, 33.50 Din, Rio 5, 35 Din, Rio 4, 36 Din, Rio 3, 38 Din, Santos sup. 29.50 Din, Santos prime 40.50 D, Minos srednji 37.50 Din, Minos fini 39 Din, Minos Cave 40 Din, Rio Cave 38.50 Din, Guatemala 57 Din, Portorico 60 Din; riž: italijanski Glace Splendor 10 Din, Moulmein 9 Din, Ara cin glace 9.25 Din, Burma II 8 Din; olje: Soja v sodčkih 26 Din, v zabojih po 20 kg 26.50 Din. — Na tržaškem kolonijalnem trgu pa v lirah sledeče cene: Sladkor v kockah 2.85, kristal 2.72, kava Rio 7, 5.70, Rio 6, 5.90, Rio 5, 6, Rio 4, 6.20, Rio 3, 6.50, Santos sup. 7, Santos prime 7.20, Minos srednji 6.90, Minos fini 7, Minos lave 7.10, Rio lave 6.70, Guatemala 10.50, Portorico 11, riž: italijanski Glace Splendor 1.75, Moulmain 1.70, Arancin glace 1.70, Burma II 1.55, olje: Soja v sodčkih 5.40.

g Cene medu v Zagrebu. — V soboto so prodajali v Zagrebu med iz Slavonije po 28 dinarjev kilo, med iz Like po 25 dinarjev in med iz Bosne po 20 dinarjev.

g Cene masti in slanini so bile te dni sledeče (na debelo): v sodčkih po 200 kg 38 Din kg, po 100 kg 38.25 Din, po 50 kg 38.50 Din plus 2% embalaže. Soljena debela slanina po 39 Din kg.

g Trgovina s jajci. Situacija na tržišču s jajci se ni izpremenila. Cene so ostale iste kakor pred tednom. Eksport naših jajc na londonski trg postaja živahniji, ker se krijejo že potrebe pred prazniki. Tu se imajo naši izvozniki boriti predvsem z ruskim blagom, ki prihaja preko Rige in Libave.

g »Fruškogorska banka v plačilnih težavah. Največja banka v Sremsu, »Fruškogorska banka«, je prišla v plačilne težave. Banka je začela graditi velik hotel, toda v zadnjih dveh tednih ji je zmanjkalo denarja, da ni mogla izplačati svojih delavcev. Pri tem zavodu je angažirana tudi Zadruga banka v Novem Sadu s poldrugim milijonom dinarjev in Uprava fondov z 1 milijonom dinarjev. Tudi nekatere zagrebški zavodi so prizadeti.

g Obtok bankovcev. Po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. je bilo v obtoku za 5 milijard 847, 808.230 dinarjev bankovcev in je obtok v teku 8 dni narasel za 21 milijonov. Istočasno se je zvečala metalna podlaga na 451.6 milijonov dinarjev.

g Izvoz češkega surovega sladkorja je po najnovejših vesteh iz Prage prepovedan.

g Cene železa na Češkem. Kakor poročajo iz Prage, so se cene češkoslovaškemu železu znižale.

g Polom italijanske tekstilne tvrdke. — Velika tekstilna tvrdka v Milanu »Industrie Riunite di Filatic« je postala insolventna. Pasiva znašajo okoli 40 milijonov lir.

g Zračne linije v Rusiji. Sovjetska ima sedaj po zraku zvezo z Königsbergom (v vzhodni Prusiji) in dve liniji do Nižnega Novgoroda. Ena pelje preko Ivanovo Voznesenska, središča tekstilne industrije, druga pa vodi preko Vladimir. To so redne stalne linije. Sezonske linije so še: Moskva—Petrograd, Moskva—Harkov—Rostov in Moskva—Orenburg. V zadnjih časih govore celo o zračnem prometu Moskve z Vladivostokom, ki ga nameravajo otvoriti v prihodnjem letu.

g Stroški za obnove na Japonskem. Japonski finančni minister ceni kredite, ki so potrebni za vzpostavitev razrušenih pokrajin, na 700 milijonov jenov.

g Sovjetska naročila v Češkoslovaški. Sovjetska vlada je naročila v Češkoslovaški poljedelskih strojev za 50 milijonov zlatih kron in sicer proti petletnem kreditu.

g Bankovci v Franciji. Po zadnjem izkazu Francoske banke se je nabajalo v obtoku za 37929 milijonov frankov papirnatega denarja.

BORZA.

Curib, 17. decembra. (Izv.) Holandija 219%, Newyork 573%, London 25.09, Pariz 30.30, Milan 24.92, Praga 16.77%, Budimpešta 0.0301, Belgrad 6.50, Sofija 4.10, Dunaj 0.0087%, avstr. krone 0.0081.

Ljubljanske novice.

Ij Umrla je v nedeljo, dne 16. t. m. gđ. Fani Pirkovič. Pogreb bo danes ob 2. popoldne. N. p. v. m.!

Ij Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo je govoril viš. šolski nadzornik dr. J. Wester o srednji šoli. G. predavatelj je najprej govoril o ustroju srednješolskih zavodov, katerih imamo v Sloveniji 14, kar zadošča po-

Dr. Joža Glonar:

»Naša industrija in obrt«

Pod tem naslovom je izšel sedaj na 583 straneh kot izdaja ministrstva za trgovino in industrijo tretji del publikacije, ki jo je napisal Milivoj M. Savič, načelnik v imenovanem ministrstvu. Pregledne slike teh naših gospodarskih panog knjiga ne podaja; glede preglednosti kakor tudi glede popolnosti zaostaja knjiga za našimi adresarji in za publikacijami, kakor sta jih napisala n. pr. Lakatoš in Njegovan. Sestavljene so namreč vse tri knjige prav mehanično in brez vsakega sistema iz člankov, ki jih je bil Savič najprej priobčil v »Čarinskem Glasniku« in ki so se potem ponatisnili v treh knjigah. Vanje so sprejeti tudi razni članki o carinski politiki in industrijskem položaju predvojne Srbije, ki imajo v prvi vrsti historično vrednost, vendar pa dajo mislečemu bravcu tudi možnost, da lahko vidi in presodi, v koliko se je predvojna praksa in politika Srbije na tem polju prenesla tudi v našo državo.

Dejstvo, da se Savič kot načelnik ministrstva vkljub raznim režimskim spremembam trdno drži na svojem mestu, je dokaz, da uživa na tem polju veliko zaupanje vseh odločilnih krogov. Zato so vse te tri knjige bolj ko za orientacijo o našem faktičnem položaju na polju obrti in industrije, ki ga itak ne kažejo v pregledni in celotni sliki, važne po glosah, s katerimi pisec svoje večkrat zelo mehanično naštevane spremlja; v njih se odkriva politične tendence na tem polju, ki so skozi in skozi centralistične in militaristične.

Kar prvi zvezek, v katerem se je kot glavna naloga industrijske politike naše države učilo, da se naj vsa naša industrija, kar je leži na periferiji — in to je nje ogromna večina! — kratkoma prestavi v centralne dele države, kjer bo v slučaju vojske manj ogrožena, so teoretični in praktični soglasno odklonili. Saj so nad tako primitivnim umevanjem industrije in nje predpogojev pač po pravici lahko zmajevali z glavami! Zahteva, ki jo je Savič izrečno zapisal, da se naj n. pr. Jesenice kratkoma transferirajo kam v srednjo Bosno, je v resnici absurden Postanek in razvoj industrije namreč ni odvisen samo od njene potrebe, omogoči ga šele nebroj predpogojev, ki so za to potrebni in ki se ne dajo rešiti tako lahko, kakor se n. pr. kje kupi in postavi lokomobila! Brez teh predpogojev bi tudi n. pr. silni razvoj ameriške industrije, ki ga omogoče ta ali oni prenostrasko mehanično razumeva, nikdar ne bil mogoč! Tudi sklicevanje na narodno obrambo in nje potrebe je napačno. Saj se vojaška oblast pač sama zaveda dejstva, da so baš meje pri vsaki državi naj-

trebam. Vseh srednješolcev je 5294. Nadalje je govoril o namenu srednje šole; ob tej priliki je podal kritiko o nameravani reformi srednje šole; poudarjal je važnost klasičnih jezikov in za naš spec. potrebo učenja nemščine že v nižji srednji šoli. Omenil je delo in potrebo profesorjev, ki se danes ne morejo izpopolnjevati v svojem poklicu, ker jim nedostaja materialnih sredstev; zanimiva je bila dalje karakterizacija srednješolcev, ki jo je posnel g. nadzornik po izpovedih srednješolcev samih. Pri tem je grajal delovanje javnosti, ki upliva kvarno na mladino; poudarjal je potrebo sodelovanja šole in doma na podlagi zaupanja v profesorje. V debati, ki je sledila, so prisotni poudarjali potrebo, da se začne nemščina poučevati že v prvem ali v drugem razredu nižje srednje šole. Poslušalci so z zanimanjem sledili govoru in številu prisotnih dokazuje potrebo ljudske visoke šole in kaže, da so zadeve, ki se tu obravnavajo, res aktualne.

Ij Ponovno opozarjame na današnje predavanje g. Božidarja Severja o trpljenju Jugoslovenov v mažarskih ječah in o današnji Mažarski. Pripominjamo, da je predavanje g. Severja doživelo v Zagrebu in v Belgradu največje zanimanje in uspeh. Predavanje se vrši v Mestnem domu. Začetek točno ob osmih zvečer. Vstopnina prosta, pobirajo se samo prostovoljni prispevki v korist Jugoslovenske Matice. Ker so nam mažarske razmere večinoma le malo znane, dasi spada Mažarska med naše najzagrizenjše sovražnike, upamo, da bo Ljubljana v največjem številu prišla na predavanje.

Ij Šentpeterski Orel v Ljubljani. V sredo 19. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Prosvetnega društva običajni četrtletni občni zbor z navadnim dnevnim redom. Udeležba za redne člane obvezna, starešine vabljani.

Ij Restavracija P. Košak, preje Ferline, Krekov trg, točič od 12. t. m. Colarič-Faleskini: dolenska žametna črna, Kerinovo: belo vino iz »Gardove peči«, lastni pridelek, prvovrstno vino priznanih vinogradnikov. Specialiteta letošnji »burgundec«.

Ij Izkaz posredovalnice Slov. trgov. društva Merkur v Ljubljani od 15. decembra 1923. V službo se sprejemajo: 1 poslovodja, 1 zastopnik za manufakture, 6 potnikov, 7 pomočnikov, 2 korespondentini, 1 poslovodkinja, 5 kontoristinj (tudi za Prekmurje in Hrvaško), 2 nemški stenografini, 4 prodajalke, 7 učencev, 8 učenk. — Službe iščejo: 1 knjigovodij, 12 kontoristov, 8 poslovodij, 5 potnikov, 9 skladiščnikov, 64 pomočnikov, 2 knjigovodkinji, 24 kontoristinj, 33 strojepisk, 14 blagajničark, 39 prodajalk, 15 učencev, 26 učenk.

občutljivejša točka, ki jo je treba na vsak način zavarovati. Vojaški ukrepi s te strani merijo v prvi vrsti na zaščito državne meje in s tem posredno ščitijo tudi industrijo ob nji. Saj je vendar jasno čemu so Nemci s tako silo prodrli preko svoje industrijske zapadne meje globoko v Belgijo in Francijo. Ali pa naj, mogoče tudi moje kam bolj v sredino prenesemo? — V ostalem pa se v takih teoretičnih zahtevah, a mo odkriva ona duševnost, ki vidi vse naloge sedanjosti in bodočnosti v nekakem otroškem eksperimentiranju, ker ne vidi, da je razvoj in napredek mogoč le tedaj, če se to, kar že je in se je obneslo sistematično razširi in izgradi, drugod pa preneha in se začne. Nasprotna teorija in metode so nam prinele že mnogo škod in zla in ga še bodo!

Nekoliko se je Savičovo stališče v tej tretji knjigi res že obrnilo na boljše; to se vidi že iz številnih naslovov, v katerih govori ne le o »potrebah« kake industrije pri nas, ampak tudi o njeni »možnosti«. Vendar pa ga njegovo stališče še vedno preganja; tako govori o priliki razprave o naših tvornicah za žvepleno kislino (Hrastnik, Celje, Koprivnica, Subotica) pridno o eksponirani meji in potrebah našega vojaštva, dasi sam priznava, da te tvornice ne izdelujejo žveplene kisline, ki bi bila za vojaške svrhe porabna. Pač pa v zvezi s tem podaja celo vrsto nasvetov, kje in kako naj taka tvornica ustvari.

V zvezi s falsko elektrarno, ki se kajpada ne la prenesti, opozarja na zanimivo dejstvo, da vsled njene nezaposlenosti (?) izvažamo bakreno rudo z Bora tja k njagarskim slapovom, da se tam električno rafinira in da vozimo železno rudo iz Ljubije na Nemško!

Nepreglednost publikacije je vsaj deloma popravljena z obširnim in, kolikor sem mogel kontrolirati, tudi zanesljivim imenskim kazalom tvrdki in sistematičnim kazalom obravnavane materije. Kazalo je pripojeno tretjemu zvezku in velja za vse tri zvezke. Važnost publikacije sega daleč preko onih krogov, ki so ob njej direktno zainteresirani, torej naših obrtnikov in industrijev. Za Slovence pa je zelo mučno gledati, kako popolnoma tuja so Saviču slovenska krajevna imena; »u Poljanah nad Škofjo Loko« in enake nestvore srečaš na vsaki strani, kjer se Savič dotakne slovenske industrije. Tudi je skoro neverjetno, da bi načelnik v Ministrstvu za trgovino in industrijo ne vedel, kako se prav za prav piše oni »gospodin Ark... u Zagrebu«, o katerem govori t. strani 117!

Socialni vestnik.

r Nevarna nezaposlenost na Angleškem. Lord Birkenhead je izjavil, ko je govoril v

klubu konservativcev, da ne vidi najmanjšega sledu čudežnega sredstva proti zmešnjavam v Evropi. Nobena nada na izboljšanje nezaposlenosti v prvih bodočih dveh letih se ne more opirati na izboljšanje evropskih razmer. Francoska je nenavadno utrdila svojo stališče. Njeni odnosi so se izboljšali skoro slednje leto po podpisanim miru. Angleška stoji pred dejstvom, da Francoz doslej še ni imel za potrebno, da bi omejil svoje oboroževanje. Lah je poslednja leta precej poravnal svoje dolge. V Ameriki ni nezaposlenosti, na Francoskem tudi ne ter na Laškem skoraj nič. To so dežele z zaščito carino. Angleška je edina država na svetu, ki je poravnala svoje dolge, a kljub temu trpi zaradi nezaposlenosti, ki bi uničila Anglijo in Britansko v treh letih, če je ne odpravimo. Edino vprašanje je pomnožitev trgov, a tega Angleška ne bo nikoli dosegla, ako ne omogoči svojim delavcem in tvorničarjem, da bi delali pod enakimi pogoji kakor delavci in tvorničarji ostalega sveta.

r Stavke in odslovitve v Češkoslovaški. Od vseh 31 slučajev kolektivnega ukinjenja dela je bilo 23 stavk s 6.095 nameščenci, od katerih je bilo 1810 žensk, 8 odslovitve z 2015 nameščenci, od katerih je bilo 830 žensk. V mesecu avgustu 1923 se je pričelo 18 novih stavk in odslovitve z 2565 nameščenci proti 29 novim stavkam in odslovitvam z 22.710 nameščenci v mesecu juliju 1923. Celotna izguba delovnih dni je znašala 92.550 proti izgubi 187.600 delovnih dni v juliju 1923. Izguba nameščenec na mezdi je znašala 2,150.000 č K proti izgubi 4,680.000 č K v juliju 1923. — Uspehi: v mesecu avgustu se je končalo 22 stavk in odslovitve s 5.285 nameščenci. Od teh sta se končali dve stavki in 2 odslovitvi s 310 uslužbenci z uspehom nameščenec; 4 stavke in 1 odslovitve s 655 nameščenci z uspehom podjetnikov; 10 stavk in 3 odslovitve s 4.320 nameščenci s tem, da sta obe stranki v sporih zadevah odnehali; 7 stavk in 2 odslovitvi s 2.825 nameščenci v mesecu avgustu še ni bilo končanih.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Torek, 18. decembra: SVATBA KRECINSKEGA. — Izven.

Sreda, 19. decembra: DANES BOMO TIČI. — Red A.

Četrtek, 20. decembra: NJU. — Red D.

Petek, 21. decembra: MOGOČNI PRSTAN. — Red C.

Sobota, 22. decembra: NJU. — Red E.

Nedelja, 23. decembra ob 3 popoldne 2 X 2 = 5. Ljudska predstava; ob 8. zvečer MOGOČNI PRSTAN. — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra: ZAPRTO.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Torek, 18. decembra: PSOGAVCI. — Red F.

Sreda, 19. decembra: SEVILSKI BRIVEC. — Red E.

Četrtek, 20. decembra: MIGNON. — Red B.

Petek, 21. decembra: ZAPRTO, generalna vaja.

Sobota, 22. decembra: NOTREDAMSKI ZVONAR. — Izven.

Nedelja, 23. decembra: TOSCA. — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra: ZAPRTO.

Nastop Elskega v »Svatbi Krečinskega«. Danes nastopi v dramskem gledališču v naslovni vlogi komedije »Svatba Krečinskega« ruski igralec g. Elski, ki je našemu občinstvu znan po svojem Hamletu. Vlogo Razpljuva igra g. Putjata. Predstava se vrši izven abonmaja. Začetek ob 8. uri zvečer

Cerkveni vestnik.

e Odbornice kongregacije gospa pri sv. Jožefu imajo danes ob 4. pop. sejo.

e V Križankah je v sredo, 19. t. m. zvečer ob pol 8. uri zvečer sestanek članov ondote Moške in mlad. Marijine družbe. Prosimo, polnoštevilno.

Učiteljski vestnik.

Člane in članice »Slovenske zveze« opozarjamo, da bomo imeli dne 27. t. m. svoje običajno božično zborovanje. Poleg stanovskih razprav bomo imeli tudi zanimivo predavanje. Predaval bo g. prof. dr. Šarabon. Kraj in čas zborovanja naznačimo v »Slovenec« še ta teden. Člani in članice! dežele naj tedaj uravnajo svoj prihod v Ljubljano tako, da se jim bo mogoče udeležiti zborovanja. K obilni udeležbi vabi osrednji odbor.

Predavanje. V sredo bo predaval ob pol 8. v čitalnici Jugoslov. tiskarne dr. Rožman: O socialni vzgoji. Vabljeni so tudi učitelji ljubljanske podružnice. — K. u.

Dijaški vestnik.

d Socialni seminar Danice, Zarje in Borbe ima tretji sestanek v torek, 18. t. m. v Zarji ob 20. Referira dr. Gosar o rešitvi socialnega vprašanja a) individualizem — komunizem.

MESNE KONSERVE

DIJAK IŠČE STANOVANJE z naj-
trkom za takoj. — Cenjene
ponudbe pod »Sedmošolec« na upravo.

STRUGARJA

IZVRSTNO samostojno moč
iščemo za takojšnji nastop.
Ponudbe na OSJEČKU LJEVA-
ONICU ŽELJEZA I TVORNICU
STROJEVA D. D. OSIJEK.

DEKLE ŽELI NASTOPITI SLUŽBO
27. decembra, samo v me-
stu. Zna vsako delo, tudi nekoliko ku-
hati. — Pismene ponudbe poslati do
22. dec. upravo pod »Pridna in poštena«.

Pletilko

Dobro izurjeno v volnenem delu za stroj
št. 8 takoj sprejemem proti dobri plači.
Naslov pri upravi lista pod št. 7995.

Usnjarskega delavca

Ki se razume na falcanje, IŠČEMO za
Beograd. Prijaviti: Dion. društvo za pro-
met sirovina, ZAGREB. — Isto kupuje:
želod, arovico, parklje, rogove, mezdre.

Družabnika

200—300 tisoč dinarjev posedujočega, za
trgovino, IŠČEM. — Ponudbe pod šifro:
»AGILEN« na upravo »Slovenca«. 7967

Celo hišno opravo

iz trdega lesa: SPALNO SOBO — po-
polno LONSKO OPRAVO in vso KU-
HINSKO OPRAVO poceni proda
ANTON DERNIČ
RADOVLJICA — LANCOVO ŠT. 33.

MANJŠA

špecerijska trgovina
OPRAVO, v sredini mesta, zelo CENO
NAPRODAJ. — Ponudbe pod »Trgo-
vina 8014« na upravo »Slovenca«.

Prodaj! Pristno narav. MED
nudi cenj. gospodi-
čam za božične praznike po 30.— Din
kilogram čebelar A. T., Ljubljana, Lin-
hartova ulica št. 12. 7478

POZOR!

Kupujem stare obleke
EVILJE in POHISTVO itd. Pridem tudi
na dom. — DRAME MARTIN, Ljubljana,
Sv. Jakoba nabrežje 29. 7994

Lepo meblovano SOBO

ODDAM boljše solidnemu gospodu. —
Naslov pove uprava lista pod št. 7980.

Poravnajte naročnino!

Gumbe iz blaga izdelujejo naj-
cenejše v tr-
govini »PRI GORENJKI«, poleg Buzzo-
linja, Pogačarjev trg št. 3. 7812

Nove piščali

za ORGLE, ter vsa POPRAVILA orgel
izvršuje strokovno v tu- in inozemstvu
ANTON DERNIČ, izdelovatelj orgel —
RADOVLJICA, Slovenija. 8007

Da se zmanjša moja ogromna zaloga

perja in puha

dajem v cenah

20 % POPUSTA!

C. J. HAMANN, Ljubljana, Mestni trg 8.

ČAJNO MASLO

nudi v vsaki množini po Din 70.— kg

»ZDRUŽENE MLEKARNE« D. D.

v Ljubljani. 7989

Elektro-motor

znamka ELIN 220 Volt, 2 HP, za enako-
merni tok, nov, ceno proda DROGERIJA
KRANJ. 8004

Jeklene žične vrvi

300 m 30 mm, 300 m 25 mm, PRODAM.

Vprašanja pod šifro: »ŽIČNA VRV« na
upravo »Slovenca«. 8005

Tovarna za zrcala

z vsem inventarjem NAPRODAJ po niz-
ki ceni. Nahaja se v ljubljanski okolici
tik kolodvora. Reflektanti naj naslovijo
ponudbe pod »TOVARNA ZRCAL« na
ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kon-
gresni trg št. 3. 8003

KOLO dobro ohranjeno, KUPIM. —
Ponudbe z opisom in naved-
bo cene na: ZUNKO, orožnik, Rakek.

DVOKOLESA sprejemam v polno
popravo, po-
nikljanje, emajliranje z ognjem
in shrambo preko zime. »TRIBUNA«
F. B. L., Karlovska cesta 4, Ljubljana,
tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Kupim

večje posestvo

eventuelno GRASČINO v Sloveniji. Na-
tančni opis in cena pod: »POSESTVO«
na Aloma Company, Ljubljana. 7960

Splošna gospodarska zadruga za Slove-
nijo v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2,
je dobila **bananaško moko**, katero
LEPO oddaja
po najnižjih dnevnih cenah. 7934

Tri vagone KROMPIRJA
PRODAM. Naslov v upravi pod št. 7970.

BRINJEVEC pristni je naprodaj
SV. PETRA NASIP
št. 39, prtilčje. 7993

„VESNA“

Brata POHLIN I. dr.

TVORNICA: vlesnice, kijeke, rmeč
za čevlje, kovinskih gumbov itd.
L. ubljana I. poštni predal 126
sprejema vsa naročila, ki se takoj in
v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte
vzorec in cenik. Pri večjih naročilih
popust.

Javna zahvala.

Podpisani s tem lastnoročno potr-
juje, da je tvrdka R. Nipič in drugovi
postavila v našem lokalu »TOPLDAR«,
ki je takoj pri prvem poizkusu izvrstno
funkcioniral ter toplota v primeri s prej
postavljenim lončeno pečjo daleko nad-
klijevala prejšnjo. Posebno je še omo-
niti, da je ta iznajdba priporočati kar
najbolje vsem tvrdkam, ker v istini
nadkrijuje vse do sedaj nove iznajdbe.
V primeri z malimi stroški, ki so po-
trebni za kurjavo te naprave, nikakor
ni cena pretirana. — »Triglava«, zavod za
filmsko industrijo, Mihael Marko, Mari-
bor. — Naroča se: R. Nipič in dr., Mari-
bor ali »Jugometalija«, Ljubljana, Kolo-
dvorska ulica 18. 7988

Naprodaj je hiša

št. 22. — Hiša je v dobrem stanju in z
opeko krita. — Več se izve pri lastniku
IVAN TRPINC, Dolga ulica, Novomesto.

Denar za Božič

pribrante, če kupite za obleke OSTA-
KE MOSKEGA in ŽENKEGA BLAGA
pod lastno ceno pri:

LENASI & GERKMAN, Ljubljana

Klavir P. Proskowetz, Wien, skoraj
nov, NAPRODAJ v Kamni-
ku (Sutna 22/1). Dolg 160 cm; cena 25.000
dinarjev. — Čas ogleda le do 20. t. m.

Na stanovanje in hrano
VZAMEM dva mala dijaka ali dijakinji
(tudi brata in sestro). — Naslov pove upr.
lista pod »Stroga in skrbna oskrba 7939«.

Pod lastno ceno razprodajam

vso DAMSKO KONFEKCIJO, dokler je
še kaj zaloga. — O- FRAN LUKIČ,
Ljubljana, Pred školišjo št. 19. 7928

Peki Diamalt* Fabrikat Hauser &
Sobotka, Beč-Stadlau, 25 letno
najbolje pokarsko sredstvo pred-
vojne kakovosti dobite zopet pri
glavem zastopstvu za Jugoslavijo

Eduard Dužanec, Zagreb.
Strossmayerova 10. — Brzjavni
naslov: Diamalt, Zagreb.

Pozor! Otvajate se potvoram bodisi v
prahhulni tekočini. — Zahtevajte samo
originalni Diamalt.

NAJVEČJA ZALOGA

elektro-motorjev

bakrene žice v vsaki debelini, Bergman-
novih cevih, ter vsakovrstnega instalaci-
jskega materiala po najnižjih tovarniških
cenah, dobavljata takoj O. N. MAZURAN
in COMP., Ljubljana, Dunajska cesta 33.
Telefon št. 13, 223, 366, 534.

Tvrdka F. in I. GORIČAR,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29,
nudi za

božična in novoletna darila

veliko izbiro raznega PERILA od pripro-
ste do najfinejše izdelave kot: moške
srajce, navadne, za delavce, fine bele in
cefir v modrih barvah ter različne spal-
ne; moške spodnje hlače iz platna, gra-
dila in triko; ženske dnevnice in spalne
srajce, hlače, kombinirane, spodnje krila,
modrčke, razne damske bluze, ženske in
otročje predpasnike, otročje obleke za
dečke in deklice iz barhenta in volnene,
VSE LASTNI IZDELEK,

dalje vsakovrstno manufakturno blago za
moške in ženske obleke in za perilo, tri-
kotaže, rute, svilene in volnene, šerpe,
žepne robce, nogavice, kravate, ovrat-
nike in druge modne predmete po zelo
nizkih cenah.

Oglejte si blago in cene, preden
kupite drugje!

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinari.)

BAKRENO KOTLARSTVO:

»Jugometalija«, Kolodvorska ulica št. 18,
dvoršča.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično
podjetje, Sv. Petra cesta 30.
Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florjanska ul. 13.
Korn I., Poljanska cesta št. 8.

KONC. AKUMULATORSKO PODJETJE:

Ivan Hebein, Ljubljana, Gosposvetska
cesta št. 14.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2

MEHANICNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in dru-
ge pisarne stroje popravila in prenavila
Ludovik Baraga, Šelenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreva nasled. Jakob KAVCIČ,
Gradišče št. 5.

SPEDIČIJSKA PODJETJA:

»Čehoslovija« d. d. Sodna ul. 3. Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na uže železn 7-9.

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNČNIKI:

Milkoš L., Mestni trg 15

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Fran Erjavec, pri »Zlati lopatic«, Valva-
sorjev trg št. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Božična darila!

Perilo za dame in gospode!
Priprosto in najfinejše po najnižjih cenah!

Tvornica perila M. Alešovec

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1.

Nepremočljive konjske odeje

za komate, nepremočljive plahte za vozove in avtomobile v največji
zalogi in po najnižjih cenah dobite pri

Vrhovčeva ul. 13

Schotten i drug, Zagreb

Brzjavnik: Jut.
Telefon 19 — 63.

Za Božič!

Obdarite najprimerneje svoje drage s priznanim najboljšimi izdelki

tvrdke **Drago Schwab**, Ljubljana, Dvorni trg 3.

Oglejte si največjo zalogo vsakovrstnih oblek za gospode in dečke,
zimnikov ter kožuhov, raglanov in ulstrov, dežnih plaščev, usnjenih
Lastni izdelki! sukničev i. t. d. **Znižane cene!**

Prvovrstno angleško in češko sukno v nadrobni prodaji.

Modni predmeti! **Perilo!** **Sportni predmeti!**

ОГЛАС.

Дирекција Државног Добра Беље у Кнежеву-Барања изложи-
ће путем друге усмене лиценције продају 100 вагона резанаца од
шећерне репе сушених у апаратима.

Лиценција ће се одржати у фабрици шећера у Брањином
Врху (Барања) на дан 22. децембра т. г. у 11 часова пре подне.

Услови су следећи: Цене се имају разумети франко жељезнич-
ка станица Бели Манастир, ринфузо или у купчевим врећама. Пла-
ћање код преузимања robe у фабрици шећера. Преузимање цело-
купне количине мора се обавити најдаље месец дана од обаве-
штења да је лиценција одобрена.

Почетна цена за лиценцирање је 150 динара по квинталу.

Лиценција је за купца обавезна одмах, а за Дирекцију по
одобрењу Г. Министра Финансија, које се има издејствовати у
наредној седмци.

Резанци се могу видети сваког радног дана у фабрици ше-
ћера у Брањином Врху све до 11 часова пре подне на дан лиц-
танције.

Кауција у 75.000 динара полаже се у готову, хартијама од
вредности или гарантном писму, регистрованом код Генералног
Инспектората, благајни фабрике шећера на дан лиценције до 11
часова пре подне.

Поплатина за повраћај кауције пада на терет лиценцанта.

Из Дирекције Државног Добра Беље, Кнежево, 7. децембра
1923. год. Број 12.935.

BRAĆA FRANK

Ustanovljeno 1845 Zagreb, Sa'mište trg II. 2 Telefon št. 22-70

veletrgovina

manufakturnega blaga

Glasno skladišče in zastopstvo:

Josef Wagner, junior, Voda
Ceroena Morav.

tvornica veščaronega bombažastega blaga

Fröhlich in Winterberg, Rumburg

tvornica pregrinjai, namiznih prico, zastorov
in bombažastih tkanine za pohisto

Uradništvo Trgovske banke in Menjalnice v Ljubljani
naznanja tužno vest, da je njihov nepozabni kolega, gospod

Valter Blumauer

dne 15. decembra ob 1/4 na 7 zvečer, podolgi in mučni bolezn v 30 letu
starosti mirno v Gospodu zaspal.

Dragega prijatelja ohranimo v trajnem spominu!

Ljubljana, 17. decembra 1923.

Samo 14 dni!

Perle za gospode, kravate, namiznice, rokavice, nogavice, itd. prodaja s

10-20 % popustom

A. SINKOVIC nasl. R. SOSS
Ljubljana, Mestni trg 19.

Ivan Zakotnik

Telefon št. 379.

mestni tesarski mojster

Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarna, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.
Parna žaga. Tovarna turnirja.

Konzervna tovarna

GLOBUS

Vrhnika pri Ljubljani

naivečje tuzemsko podjetje
te vrste.

Velika zaloga mesnih konzerv, pastet, klobas in prekajenih izdelkov, kompotov, jam marmelade, sadnih sokov, galee, kandiranega sadja, sadnih sladkorčkov, sadne paste za slaščičarne itd.

Vse najboljše kvalitetno blago!

Naj se zahteva cenike in naroči poskusno pošiljko!

Tudi nekaj zastopnikov se še sprejme.

Primerna
božična darila!PAPIR V KASETAH — ALBUMI
— NAPOLNILNA PERESA —
KOLEDARČKE i dr. priporoča
trrdka

IV. BONAČ

Ljubljana — Šelenburgova ulica 5.

Pohištvo

naročite najceneje pri

ERMAN & ARHAR

MIZARSTVO — ŠT. VID. Štev. 4 nad
Ljubljano. — Zaloga «A. Z. PANJEV.
Zahtevajte ceniki!Za božično in novoletno darilo
so najbolj primerni
in poceni igračni športni VOZIČKI —
TRICIKELJNI — najnovejša zmanjšana
DVOKOLESA za otroke že od 5 let ter
najnovejša samokolnice (holenderji) —
otroški vozički od najcenejših do najfi-
nejših, živalni stroji itd. «TRIBUNA»,
F. B. L., tovarna dvokoles in otroških
vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.Praktična
BOŽIČNA in NOVOLETNA DARILA
so čevlji z znamko

Prodaja:

v Ljubljani:

Breg, št. 20 — Aleksandrova cesta št. 1
Prešernova ulica, Sečjak

na deželi:

v vsaki večji trgovini s čevlji

Na veliko razpošilja tovarna Peter Kozina & Co., Trzik,
Gorenjsko

Ceniki na zahtevo brezplačno

Médicinal-Konjak

Zahtevajte samo! Zahtevajte samo!

Médicinal-Konjak z modrim križcem
Jamaica-Rum z modrim križcem
Konjak-Rum z modrim križcem
Citron-Rum z modrim križcem
Médicinal-Pelinkovac z modrim križcem
Najfinejše krem likerje z modrim križcem
Slivovko in brinjevec z modrim križcem

„ALKO“ LJUBLJANA

Médicinal-Konjak

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Objava in poziv
k subskripciji novih delnic XIV. emisije.

Na podlagi sklepa občnega zbora z dne 6. maja 1923 in odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo, odd. VI., od 14. avgusta t. l., št. 3399 je zvišala Ljubljanska kreditna banka iz azijskega rezervnega zaklada delniško glavnico od 25 na 37½ milijonov dinarjev brez vsakega vplačila delničarjev potom zvišanja nominalne vrednosti vseh izdanih

250.000 delnic od Din 100.— na Din 150.— Od občnega zbora dne 15. decembra t. l. k temu pooblaščenim upravni svet Ljubljanske kreditne banke provaja na podlagi istega odloka ministrstva za trgovino in industrijo nadaljnjo

zvišanje delniške glavnice od 37½ na 50 milijonov dinarjev
z izdajo 83.333 novih delnic po Din 150. nominale

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji smejo optirati na vsakih šest starih delnic eno novo po tečaju Din 175.— tel quel. V izvrševanju opcije morajo predložiti delničarji stare delnice brez kuponskih pol na blagajnah nižje navedenih mest k prekolekovanju. Inozemskim delničarjem, ki ne stanujejo v enem izmed subskripcijskih mest, ni treba vpošiljati delnic, temveč morajo le točno naznaniti njihove številke in jih na morebitno zahtevo predložiti v prekolekovanje mestu, ki bi se jim v tem slučaju naznanilo. Odlomki izpod 6 delnic se ne upoštevajo.

2. Protivrednost vseh subskribiranih delnic je plačljiva naenkrat takoj ob subskripciji.

3. Potrdila o vplačilu se morajo skrbno shraniti.

4. Subskripcija traja od 20. decembra do 31. decembra 1923.

5. Kot subskripcijska mesta so določena:

V Ljubljani, dne 15. decembra 1923.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI IN NJENE
PODRUŽNICE V BREZICAH, CELJU, ČRNOMLJU, GORICI, KRANJU,
MARIBORU, METKOVCU, NOVEM SADU, PTUJU, SARAJEVU,
SPLITU IN TRSTU;

HRVATSKO-SLAVONSKA ZEMALJSKA HIPOTEKARNA BAN-
KA V ZAGREBU;

ZIVNOSTENSKA BANKA, FILIALKA WIEN;

ZIVNOSTENSKA BANKA V PRAGI.

6. Ostale delnice nove emisije prevzame garančni sindikat, ki ga-
rentuje uspeh nove emisije.

7. Vse nove delnice so deležne dobička za leto 1924 in imajo
kupon za leto 1924.

8. Nove delnice se izroče subskribentom po rednem občnem zboru,
ki mu bo predložena bilanca za leto 1923, pri mestih, pri katerih so
delnice vpisali.

Upravni svet.